

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Ime: do 30 petih vrst 4 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inserti
petih vrst 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Insertni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopisne sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1.50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6	120—	120—	180—
3	60—	60—	90—
1	20—	20—	30—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakazilu.
Na samo nismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Posnemajmo druge države!

Za jako državno voljo, za
odrejeni pravek notranje upra-
ve, za točno zunanjo politiko,
za gospodarsko inicijativno, za
splošno delavnost!

Jugoslovensko novinstvo, ki sledi
vladni politiki s stvarnega stališča, po
pravici očita sedanjemu državnemu
vodstvu, da mu primanjkuje inicijativ-
nost, razumen program in točna smer-
nica. Le pogledimo notranjo in zunanjo
politiko, naše gospodarske razmere,
naše notranje kulturno delovanje! Po-
vsod nemarnost in odstopanje od vsa-
kega pozitivnega vladnega programa.
Ako izvememo zakonodajni program,
finančni resorci in v malem obsegu
zunanje ministrstvo, vidimo da je vlada
prepuščala notranjo politiko, zlasti raz-
mere v prečanskih krajih prostemu
toku. To zlo se še danes maščuje na
osnovnih državnih interesih, ker je
ogrožena, kakor kažejo razmere v na-
rodni skupščini in s snovanjem opo-
zicijskega bloka, dosedanja državna
politika, to se pravi izvajanje ustave, ki
je bila komaj včeraj sprejeta in ki še
ni mogla pokazati svojih realnih zmō-
žnosti v narodni samoupravi.

Ugotovljeno je, da vlada nima v
notranji politiki nobenega določene-
ga pravca. Tu je vladi od tega, da pušča
prečanskim krajem in politikom pro-
ste roke, da se za te kraje v strankar-
skem in političnem oziru ne zanima kot
za srbske, kjer gre za to, da se o ne-
mogoči obstanku demokratskega rivala.
Ta notranja »politika«, ki je očitno
strankarsko motivirana, se torej ne
ozira na državni interes. — Prečanske
kraje pušča pri miru. Pokrajinski na-
mesniki so pazili na to, da se ne krše
zakoni in da se ne izvajajo protidržavna
dejanja. Za vse drugo pa so radikali
vedli pasivno čakanje ter absolutno
svobodo. Ta svoboda bi bila v drugih
razmerah velika dobrina. Danes pa, ko
se v naši notranjosti še vedno oglaš-
ja dolžnost politične konsolidacije ter dr-
žavnega in narodnega učvrstjenja, je
politična svoboda istovetna z brezcilj-
nostjo in brezzdelnostjo. Brezciljnost in
brezzdelnost je rodila sadove, ko revizi-
jonističen, federalističen in drug proti-
državen element znova dviga glavo in
oznanja svoj prevarni program. Radi-
kalna vlada je odbila sodelovanje stran-
ke, ki je v notranjosti zahtevala točno
državno politiko, politiko protirevizijo-
nizma in konsolidacije po vzoru tujih
držav. Revizionističen pokret je v
bistvu nekaj anormalnega. On je znak
politične nezrelosti in nerealnosti fede-
ralističnih voditeljev, ki mislijo, da se
s trgovlavo in z rušenjem lahko
postavi državo na glavo. Popolnoma

drugače mislijo opozicijski politiki
v drugih evropskih parlamentih, ki si
gurno ne soglašajo z vsemi določili
državnih ustav, ki pa vseeno ne postav-
ljajo revizionističnih in ustavnih pro-
gramov, marveč pridno na temelju real-
nosti in sedanjosti kritizirajo vladno
delovanje na konkretnih zakonodajnih
področjih. Revizionizma ni niti v Fran-
ciji, niti v Angliji, niti v Italiji, niti v
Nemčiji niti na Češkoslovaškem, niti v
Združenih državah Amerike. Pač ker
tamkaj niso mogoči strankarji in poli-
tiki, ki bi bili tako malenkostni, tako
ozkosrčni in nazadnjaški ter politično
propali, kakor pri nas, kjer so se ob
porodnem stadiju države zakleli proti
njemu edinstvu in jakemu napredku.

V tem oziru nam daje Italija dru-
gačen primer. Mussolini je krepko zatl-
vala prekuška nastopanja italijanskih
strank in na ta način vzpostavil notranji
mir in zadovoljnost, ki omogoča Italiji
gospodarsko agresivnost zunanje poli-
tike in splošno mednarodno konsolida-
cijo. Napram Španiji ji je zagotovil
ugodno politično in gospodarsko zvezo,
v Afriki vodi osvajaško kolonijalno
vojno, poteguje se za novo kolonijo v
centralni Afriki, v Albaniji osvoja vse
gospodarsko življenje, ker daje trgo-
vinska pogodba italijanskemu kapitalu
in delu absolutno prioriteto. Z Rusijo
je sklenil dalekosežno gospodarsko po-
godbo, ki daje italijanski plovidbi, emi-
graciji in industriji silne koristi in
važne surovine. Razven tega je dosegel
izredne ugodnosti na progi Batum-Bakum
in sedaj Italija lahko prodira v Perzijo,
Afganistan in Turčistan. Vemo, kako
je z njeno balkansko politiko!

Na primeru Italije lahko povdarimo
potrebo po aktivnosti, po smernosti, po
premišljenih načrtih tako v notranji,
kakor v zunanji politiki. V zunanji po-
litiki tudi čakamo in čakamo, kaj pra-
vijo drugi in nato šele reagiramo in
odgovarjamo. Naši sosedje so gospodar-
sko in politično agresivni in inicijativni,
mi pa brezciljni in pasivni. Krive so vse
jugoslovenske stranke, ki so se preveč
zarile v svoje strankarske brloge in ki
iz strankarskih interesov ne vidijo dru-
gih vprašanj, kakor samo oportunistič-
nih in partizanskih. Ko bi bila jugoslo-
venska opozicija pozitivna, ko bi se
vezala z aktivnimi notranjimi in zuna-
njimi ter gospodarskimi programi, tedaj
smo prepričani, da bi naša država stala
drugače in da bi nam šlo bolje. Tako
pa te stranke s svojo popolnoma na-
sprotno politično smernostjo (revizijo-
nizmom in plemenskim separatizmom)
vladino neznanje in nesposobnost samo
še podpirajo.

V politiki, kakor v ostalem življe-
nju, je treba primerjave, je treba za-
nanje korekture, popravkov na vzgle-
dih ostalih narodov in držav. Ti tuji
vzgleди nam kažejo jake državne volje,
odrejene politične pravce v notranji
upravi, točne zamisli zunanje politike,
gospodarsko agresivnost ter mnogo,
mnogo delavnosti. Vse to nam manjka.
Kriva je vlada, ker tega ne vidi, kriva
je opozicija, ker je delno zašla na stran-
pot revizije, ker nasprotuje enotni
državni politiki, ker zanika potrebo
državne in nacionalne konsolidacije.

Pred italijanskimi volitvami.

27. februarja se je pričel volilni boj
na Laškem, ta dan so namreč posame-
ne stranke objavile svoje kandidatne liste.
Hočemo si jih natančneje ogledati, da
spoznamo, v kakšnem političnem polo-
žaju se nahaja Italija.

V Italiji je petnajst volilnih okrožij,
toda zelo malo strank ima svoje liste v
vseh teh okrožjih. So lokalne stranke, ki
imajo svoje liste samo v dveh okrožjih
(kot je na pr. slovenska). kajti to je mi-
nimium, ki ga zahteva zakon. druge so
razširjene čez 4 do 5 okrožij, tako da
imamo po tem, kakem tri vrste list: 1.
liste, ki so volilne v vseh okrožjih.
To je na pr. lista z znakom liktorove
butare. Ta vsebuje fašiste, filofašiste
(mi bi rekli »si patizerje«) in liberalce
desne strani. Fašisti so »naučeni zve-
zali z liberalci upa Salandra in Orland-
o, ki imata kot »Popolo d'Italia«
z dne 29. februarja z le slavno »re-
tektost v politični zgodovini Italije. Ka-
tolška ljudska stranka, ki jo fašisti zelo
napadajo kot stranko, ki je protivladna,
to se pravi protidržava in ki ima kot
znak ščit s križem in napisom »Libera-
tas« (svoboda), je tudi zastopana z li-
stami v vseh volilnih okrožjih. Enako
tudi enotni socialisti, katerih znak je
vzhajajoče sonce z geslom: svoboda in
socializem.

Tem trem velikim strankam je tre-
ba še dodati socialiste skrajno levice,
maksimaliste in komuniste. Komunisti
imajo listo v vseh volilnih okrožjih, iz-
vzemši na Sardiniji. Njih znak so: son-
ce, klasje, kladvo in kosa. Maksimalisti
imajo tudi svojo listo povsod. Izvzemši
na Sardiniji in v Abrucih. Znak: »njiga,
kosa, kladvo.

Nato pridejo stranke, ki so sicer
splošnega značaja, a so zastopane samo
v gotovem številu okrožij. Tako n. pr.
je stranka, ki ima čisto isti program
kot vladna stranka, katere znak pa je
butara z orlom, postavila v štirih okrož-
jih liste, ki so paralelne z vlado. Vlada
smatra, da so bile te paralelne liste po-
stavljene z zavratnim namenom, da se
borijo zoper njo na ta način, da se gla-

sovi cepijo. V dveh volilnih okrožjih so
postavljene liste disidentnih fašistov
(znak: orol z italijansko zvezdo).

Republikanci imajo listo v dvanaj-
stih okrajih. Njih znak je bršljanov ve-
nec. Levi liberalci, demokrati in giolitti-
anci so se združili pod narodnim pra-
porom in savojskim grbom in imajo li-
ste v devetih okrajih. Ustavna opozicija
obstoja iz prijateljev g. Nittija, ta očita
vladi, da je zaslužila svobodo. Pašisti
jim odgovarjajo s popolnim zaničeva-
njem in jim celo očita, da si niso znali
izvoliti voditeljev, bodisi Bonomija, bo-
disi Amendolo. Znak te stranke je itali-
janska zvezda. Ima 8 list.

3. K tem je treba prišteti manjše
skupine, kot so na pr. agrarci v štirih
okrajih, neodvisni v petih, socialni de-
mokrati v petih, in potem lokalne stran-

ke, kot so na pr. ona, ki jo predstavlja
znak angelja v Bariju (v dveh okrajih),
znak konja v Napolju in slovensko-
nemška zveza (planika — lipov cvet).

Skupaj 138 list, ki jih predstavlja
20 znakov, ki so simboli enakega števi-
la strank. Najzanimivejša je pri celi
stvari, da mora vsaka stranka imeti
svoj znak. Vzrok je enostaven: italijan-
ska nepismenost! O tem seveda vsi la-
ški časopisi ne črnejo besedice.

»Corriere della Sera« prerokuje sle-
dečo sestavo bodoče zbornice: od 535
poslancev bo 275 fašistov, ki bodo tako
zasigurali stranki večino. Liberalcev in
demokratov bo 110, socialistov 50 in
popolnoma isto število. Republikanci in
vsi drugi skupaj ne morejo računati na
več kot deset poslancev.

Opozicijski blok in radikali.

Pesimistično razpoloženje. — Radikali ne računajo na ustvaritev
bloka. — Zanimiv političen komentar.

— Beograd, 6. marca. (Izv.) V na-
rodni skupščini je bil včerajšnji dan ze-
lo nervozen. Vsi so pazljivo pričakovali
nadaljni razvoj akcije za ustanovitev
opozicijskega bloka. V opozicijskih
vrstah je tudi včeraj vladal velik
pesimizem, k se je še povečal z ozirom
na razne nasprotujoče si vesti o priho-
du radičevcev v Beograd. Včera so v
kuloarjih narodne skupščine krožile ze-
lo različne govorice o tem, da že sedi v
Zemunu v hotelu »Central« podpred-
sednik HRSS Predavec s poslans-
kimi pooblastili. Te vesti so se pozneje
izkazale za popolnoma neresnične in je
bilo jasno, da radičevci še vedno zavl-
čujejo svoj prihod v Beograd.

Tudi za sestanek šefov opozicijs-
kih klubov Ljube Davidoviča,
dr. Korošca in dr. Hrasnice, ki se
je vršil včeraj ob 11. dopoldne v pro-
storih demokratskega poslanskega kluba,
je zanimanje ponehalo, ker ta sestanek
ni imel pričakovanih rezultatov in je
bil več ali manj le informativnega zna-
čaja. Za danes dopoldne je sklicana seja
ožjega odbora demokratske stranke, na
katero so vabljivi vsi demokratski po-
slanci in nekateri člani glavnega odbora.
Na tem sestanku se ima v glavnem
načelno razmotrivati parlamentarni po-
ložaj in ustanovitev opozicijskega bloka.

Radikali še vedno smotro po strani
opozicijski blok in so trdno prepri-
čani, da do ustanovitve takega bloka
ne pride in da se ne bo mogla solidarno
izjaviti Pribečevićeva skupina z ostalo
Davidovičevsko glede skupne akcije z ra-
dičevci in dr. Korošcem. Radikali so
uverjeni, da Pribečević nikakor ne more
parlamentarno in politično sodelova-

ti z ljudmi Koroščevega kova. To doka-
zujejo tudi vse v Zagrebu in v Ljubljani
sprejete resolucije, ki so v prvi vrsti
naperjene proti edinstvenosti naše dr-
žave. Radikali so včeraj povsod kazali
svoje veselje in opozarjali na nesoglas-
ja oziroma na pesimizem, ki je nastal
glede ustanovitve opozicijskega bloka.
Po snočni kratki seji ministrskega
sveta so vsi člani vlade bili veseli in so
zrli z neko samozavestjo v nadaljni raz-
voj političnih dogodkov. Z velikim za-
upanjem so naglašali kratko, da z usta-
novitvijo bloka ne bo nič, da bo radi-
kalna vlada mirno in brez vsakih parla-
mentarnih težav izvršila kratek pro-
gram parlamentarnega dela in da bo
potem apelirala z veseljem in ponosom
na narod ter v nekaj mesecih izvedla
nove volitve. Radikali so prepričani,
da bodo pri novih volitvah dosegli še
večje uspehe, kakor pri zadnjih, ker bo-
do nastopili z novimi gesli med naro-
dom.

Umevno je, da glavni organ radi-
kalne stranke zadnji čas posveča naj-
večjo pažnjo Radiču in ostalim opozici-
jskim skupnam. Danes posveča
»Samouprava« pod naslovom »Pomaga-
či Radiča« voditeljem opozicijskih
skupin g. Davidoviču, dr. Korošču, dr.
Spahu in Voji Laziku izredno oster čla-
nek, v katerem skuša konstatirati, da
radikali nikakor ne morejo verovati, da
bi skupina g. Pribečevića mogla podpi-
rati skupino Stjepana Radiča. List da-
lje omenja, da se je g. Davidović popol-
noma iztrošil v svoji borbi proti radi-
kalni stranki in da izgublja na uspehih
realne politike ter bo pomenjala nje-
gova zveza z Radičem proti vladi g.
Pašića politično smrt. List dalje pravi,

Sven Elvestad:

Dama v borbi z dvema

Nastal je skoraj večminuten odmor. Krag se
ni premaknil. Ves čas je neprestano zrl tjakaj k
dvojeci in se skrbno izogibal zločinčevim očem.
Prav dobro pa je vedel, da je zločinec baš sedaj
prav intenzivno nameril svoje oči nanj. Zavedal se
je, da mu je morda nastavljen past. Zato se je
mirno in malo začudeno obrnil k svojemu sosedu
in mu rekel:

»Ne poznam Sonje. Kdo je to?«
»To je ona, ki jo sedaj iščem.« je odgovoril
Francoz.

Alli je bila to res gospa Sonja?

XXXV. Poglavje.

Strup.

Krag je delal vesel, popolnoma zaupljiv obraz.
Francoz ga je ves čas pozorno in prežeče opazo-
val. Norveški detektiv se je zavedal, da bi se izdal,
ako bi pokazal najmanjši nemir. Kakor se je zdelo,
je nekaj vzbudilo Francozov sum, da igra Krag
dvomno vlogo. Ali je morda to pri njem samo
prevdnost?

Krag je porabil odmor, da je opazoval čudno
dama. Ali je bila to res gospa Sonja? Da, tako.

55

Sedaj se mu je zdelo, da jo je spoznal, dasi jo je
videl samo mimogrede in v moški obleki v jutran-
jem mraku, na kolesu. V tem trenutku si stvari
ni mogel tolačiti. Tam je torej sedela dama, ki
bi naj bila mrtva. Vedel je, da je zgodba o njeni
smrti zelo zanimiva tudi norveško časopisje. Vsa
čitatelji dnevnih listov je poznal njeno ime. In
sedaj je sedela tam, kakor da bi se ne bilo ničesar
zgodilo, ter večerjala s svojim norveškim znancem.
Krag se je zopet obrnil k Francozu in dejal:
»Sami morate odločiti, koliko vam lahko ko-
risti ta dama. Meni je stvar nerazumljiva.«
Zopet je pogledal tja na gospo Sonjo.
»Zelo lepa je,« je dejal.
»Res je,« je mrmral Francoz sanjavo in za-
mišljeno. »Ali sedaj razumete kako sem mogel tr-
diti, da ste se zlagali? V to damo je zaljubljen po-
licijski poročnik. Ako je ona v Kristijaniji, je on
tudi tu.«

»Prav,« je odgovoril Krag, »vzemimo torej kot
dokazano, da je tudi on v Kristijaniji! Povedal
sem vam samo, kar sem slišal.«
»Dobro! Ali imate kaj proti temu, da bi popila
skodelico kave v moji sobi? Imam z vami govoriti
nekaj zelo važnega.«

Krag je pritrdilvalno prikimal. Dama je sedaj
sedela popolnoma sama pri mizi. Njenega kava-
lija so poklicali k telefonu in je odšel v govoril-
nico.

»Stopite na mojo levo stran!« je zaprosil Fran-
coz.

»Zakaj?« je vprašal Krag.

»Ker nečem, da bi me spoznala.«

»V tej obleki?« je mrmral Krag. »To se mi
zdi nemogoče.«

Francoz se je zopet zasmejal na čudno po-
rogljiv način.

»Vi je ne poznate,« je pripomnil.

Prekoračila sta veliko obednico, ne da bi vzbu-
dila pozornosti gospe Sonje. Ob vratih v dvorano
sta srečala pisateljico, ki je bil na poti, da se vrne
v dvorano. Krag ga je pogledal v obraz, ni pa
mogel ničesar opaziti, kar bi kazalo na izredne do-
godke. V trenutku, ko se je Francoz mudil v vr-
tarni loži, je Krag imel priliko spregovoriti z
vratarjem, z vsevednim Jensenom nekaj besedi.

Vprašal ga je, kdo je dama, ki večerja skupaj
s pisateljcem Botsfensom.

»To je francoska dama,« je odgovoril vrtar.

Njeno ime je Madame Bernier.«

»Ali stanuje tu v hotelu?«

»Ne, toda bil sem slučajno zraven, ko se je
srečala s pisateljem. Zdi se, da sta stara znanca iz
Pariza. Kako vesel sem, da vas zopet vidim. Ma-
dame Bernier,« je vzklil pisatelj. Zato poznam
njeno ime. Sicer pa povprašuje po vas g. Kraus.
Krag se je zopet okrenil k Francozu, ki je sedel
vlevo dvigala (lifta) in čakal nanj. Peljala sta se

skupaj gori na številko 101.

»Ali ste kaj izvedeli?« je vprašal Francoz.

»Imenuje se Madame Bernier.«

»To je predrzno!«

»Zakaj?«

»Ker prava Madame Bernier živi v Parizu.
Stanuje v ulici Clichy št. 214. Prava Madame Bernier
se bavi s prevodi in je literarno zelo naobra-
žena dama.«

Krag ga je začudeno pogledal.

»Ako sem vrtarja prav razumel,« je dejal,
sta oba, pisatelj in ona dama, stara znanca. Prav
presrečno sta se baje pozdravila.«

»To je samo dokaz za novo prevaro. Pojva
sedaj pit kavo.«

Vseda sta se v udobne naslanjače.

Francoz je naenkrat postal zelo vljuden. Na-
točil je svojemu gostu kavo in mu ponudil dobro
smodko. Krag je mislil, da mu hoče razkriti nekaj
novega. Sklenil je, da se bo skrbno čul. In ker
je Francoz govoril o splošnih stvareh, je Krag
smatral za najpametnejše spraviti razgovor na
predmet, ki je oba najbolj zanimal.

Stavil je vprašanje kolikor mogoče brutalno.
»Kaj snujete proti dami?« je vprašal. »Ali jo
hočete izropati?«

Francoz je otrese pel od svoje smodke.
Vprašanje ga ni, kakor se je zdelo, niti najmanj
presenetilo.

da, kdor nastopa proti državi in narodni edinstvenosti, dela to iz same lahkomišljenosti. »Samouprava« posveča več vrstic dr. Korošcu. O njem piše zelo previdno in mestoma rezervirano. Glede dr. Koroščeve politične vloge pravi radikalni list, da nekateri dr. Korošča hvalijo kot večšega, spretnega in lokavega politika, drugi pa zopet navedejo njegovo taktiko napram državi in nje edinstvenosti. Doma dr. Korošec zahteva avtonomijo Slovenije, tu v Beogradu pa ni nikdar tega direktno zahteval. Jugoslovanski klub vodi v skupščini realno politiko, tisk SLS pa doma

v Ljubljani grmi proti Beogradu. Dr. Korošec na tistem radostno pozdravlja padec Pašičeve vlade, na drugi strani pa nikakor ne more z veseljem gledati niti Stjepana Radića na Hrvatskem, niti dr. Žerjave v Sloveniji. »Samouprava« pa končno napoveduje dr. Korošcu boj in pripominja, da bo začela radikalna stranka v Sloveniji z novo borbo proti klerikalcem, ker je prepričana, da bodo to borbo podprli vsi »napredni elementi na Kranjskem in na Štajerskem«. Radikalna stranka je pripravljena, da prične z organizacijo te politične borbe.

Poostreni odnošaji med našo državo in Bolgarsko.

Bolgarski tisk priobčuje alarmantne vesti.

— Beograd, 6. marca. (Izv.) Po poročilih iz Sofije je zadnji čas na Bolgarskem zavladalo splošno vznemirjenje zaradi napetosti odnošajev med našo kraljevino in bolgarsko vlado. Povod so bile sprejete z velikim razburjenjem vesti, ki so jih gotovi krogi razširili da namerava jugoslovanska vojska vkorakati v Sofijo. Bolgarski tisk tudi posveča zadnji čas neobičajno veliko pozornost vprašanju ureditve medsebojnih sosednjih odnošajev. V političnih krogih pa je tudi nastopilo ogorčenje, ker so veslele Anglija, Francija in Italija dale dovolj jasno razumeti Bolgarski, da bo morala prevzeti vso veliko odgovornost za vse vpade makedonskih čet na jugoslovensko ozemlje. Bolgarska vlada še vedno zahteva, da naj se makedonsko vprašanje reši na mednarodni anketi. Na drugi strani skuša bolgarski tisk tudi zmanjšati velik pomor naših dokazov o spomladanskih načrtih makedonskih čet. Značilno pa je tudi, da je začela oficijelna bolgarska brošajna agentura preko Londona razširjati alarmantna poročila o vojni napovedi Jugoslovije Bolgarski. (?)

Naši vodilni krogi odločno odklanjajo vsako anketo, ker smatrajo to za veliko drznost in smelost. Naši vodilni krogi opozarjajo Bolgarsko na vse posledice, ki bi jih povzročila spomladanska akcija makedonskih čet. Bolgarska

bo odgovorna za ohranitev mira na Balkanu. O pripravah makedonskih čet je naša vlada po diplomatičnih zastopnikih v Sofiji ugotovila dve okolnosti:

1. na bolgarskem ozemlju se nahajajo fiktivno makedonske razbojniške tope, ki se pripravljajo in zbirajo za ofenzivno akcijo v naših južnih krajih in 2. makedonske razbojniške čete, ki se nahajajo na bolgarskem ozemlju, nameravajo napasti naše kraje na jugu ter s tem rušiti mir in javni red na Balkanu.

O tem ima naša vlada sigurne dokaze v rokah. Splošno je tudi prepričanje, da skuša vlada postopanje makedonskih čet maskirati in z aretacijami le zamazati oči svetu. Aretirane so bile le osebe, ki nimajo nikakih zvez z makedonskimi organizacijami, dočim mirno in nemoteno vršita svojo misijo general Protogerov in Todor Aleksandrov kateri dve osebi zahteva naša vlada od Bolgarske, da se izročita kot vojna krivca.

— Rim, 6. marca. (Izv.) Kakor javljajo listi iz Sofije in Beograda, so poleg Jugoslovije, Grške in Rumunske opozorili tudi zastopniki Anglije, Francije in Italije bolgarsko vlado na gibanje makedonskih čet ter so vladjo g. Cankova molno in oščrno svetovali, da mora po vsaki poglavi in na vsak način preprečiti obmejne konflikte.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO.

— Beograd, 6. marca. (Izv.) Trgovinska pogajanja z Italijo so zadnja dva dneva nekoliko zastala. Nobena sekcija ni imela plenarnih sej. Tajništvu delegacij ste ves dan zbirali za pogajanja potrebni materiali. Kakor je bilo že javljeno, je prisel v Beograd predsednik italijanske delegacije Lucio. Predsednik italijanske delegacije danes poseti finančnega ministra dr. Stojadinovića in zastopnika trgovinskega ministra dr. Kojića. Prihodnje dni začno zopet razpravljati vse tri sekcije.

SESTAVA NOVE ALBANSKE VLADE.

— Beograd, 6. marca. (Izv.) Po oficijelnem poročilu iz Tirane je sestavljena nova tiranska vlada: Ministrsko predsedstvo je prevzel Šefket beg Vrlaci, ministristvo zunanjih del Elia beg Vrioni, pravosodno ministristvo Misid Lipihoda, vojni ministristvo polkovnik Aranatas, ministristvo javnih del Kostaš Kota, ministristvi financ in prosvete še nista zasedeli.

— Beograd, 6. marca. (Izv.) Nova albanska vlada je bila sestavljena 3. t. m. Albanska narodna skupščina je izrazila novi vladi zaupnico z 52 glasovi proti 26. Glasovanja o zaupnici se je vzdržalo 16 poslancev.

MUSSOLINI IN ZVEZA S FRANCIJO.

— London, 5. marca. (Izv.) Pariški dopisnik »Daily Telegrapha« objavila zanimiva odkritja o poteku pogajanj med Mussolinijem in Francijo za razširjenje italijansko-španske zveze. Ko je Mussolini zagal za mornariški načrt Anglije v Sredozemskem morju, je stavil francoskemu poslaniku v Rimu te-le predloge:

- 1.) Francija naj vstopi kot tretja v italijansko - špansko pomorsko zvezo.
 - 2.) Francija ima dobaviti italijanski letalni industriji veliko rade, ki je potrebna da se produkcija Italije povisa za milijon ton.
 - 3.) Italija se obvezuje podprati francosko stališče pri prihodnjih reparacijskih pogajanjih.
- Mussolinijeva ponudba je Francija kratkoma zavrnila, ker bi taka zveza pomenjala očividni prelom sporazuma z Anglijo. Mussolini je na to tudi vprašal francoskega poslanika, če je Francija pripravljena podprati italijanske aspiracije v zapadni Afriki proti Angliji. Tudi tu Francoska ni odobrila te italijanske zahteve. In je sploh Francija odločena v reparacijskem problemu sporazumno z Anglijo nastopati.

DEMONSTRACIJE BANČNIH URADNIKOV NA DUNAJU.

— Dunaj, 6. marca. (Izv.) V prvem kraju kjer je največ velikih bank, so bile večeraj velike demonstracije izprti bančnih uradnikov. Okoli polne so se zbrali uradniki pred palačo dunajskega Bankvereina, da protestirajo proti stavkokazom. Demonstracije so zavzele take dimenzije, da je bil poveljnik javne straže prisiljen razgnati demonstrante z orožjem v roki. Izvršenih je

bilo več aretacij. Aretirane so njih tovariši burno pozdravljali ter spremljali na policijo. Na dvoru so bile tako strastne demonstracije, da je morala policija potegniti sablje. Prišlo je tudi do dejanskega spopada med demonstranti in policijo. Na dvoru se je zbralo okoli 10.000 stavkujočih uradnikov.

Ob 16. popoldne so se zbrali stavkujoči bančni uradniki pred poslovnim zveznega kancelarja. Bančni uradniki napovedujejo v posebnem komunikiju postritev stavke. Če bančni sindikat ne ugodí vsem zahtevam. Bančni sindikat je sklenil odtegniti prokuro vsem stavkujočim prokuristom. Bančni sindikat odklanja v posebnem komunikiju nadaljnja pogajanja z bančnimi uradniki, dokler ne dajo ti popolnega zadostženja radi dogodkov in demonstracij, ki so bile naperjene proti delavolnim uradnikom. Pri nekaterih bankah so prostovoljno nastopili delo nekateri bančni uradniki. Proti tem so nastopili stavkujoči s palicami in pasjiimi biči. »Arbeiter Zeitung« piše med drugim da je situacija zelo resna in da lahko pride do izredno težkih nastopov.

KJE JE G. PREDAVEC?

— Zagreb, 6. marca. (Izv.) O odhodu podpredsednika HRSS posl. Ivana Predavca so razširjene v Beogradu različne vesti. Govorijo, da je Predavec zapustil Zagreb. Nekatere vesti zatrjujejo, da je odpotoval na svoj dom v Duxo selo. Drugi pa vzdržujejo informacijo, da je v resnici z 48 pooblaštili večeraj odpotoval v Beograd. Vsa poročila se strinjajo v tem, da je stališče Radičevcev do danes še popolnoma nedoločeno.

Razpust nemškega državnega zbora.

— Berlin, 6. marca. (Izv.) Za soboto je napovedan razpust nemškega državnega zbora. Razpust so odobrile vse parlamentarne frakcije.

Vojaška kontrola v Nemčiji.

— Pariz, 5. marca. (Havas.) V prisotnosti maršala Focha je poslaniška konferenca odobrila vsebino note, naslovljene na Nemčijo v zvezi z obnovitvijo vojaške kontrole. Sprejeli so se predlogi stavljeni od Anglije, z nekaterimi nebitvenimi spremembami. Vojaška kontrola se ima razširiti na vso Nemčijo in ima ugotoviti zaloge orožja, ozir. municije. Nota je bila snoči izročena nemški vladi.

VOLITVE V FRANCOOSKI PARLAMENT.

— Pariz, 6. marca. (Izv.) V parlamentarnih krogih se vrši živahna debata o razpisu novih volitev. Splošno je mnenje, da naj bi se volitve vršile dne 1. maja. Desničarski republikanski krogi pa izražajo željo, naj bi se volitve vršile 18. maja.

PRVI RUSKI PARNIK V ITALIJO.

— Rim, 6. marca. (Izv.) Kakor poročajo listi iz Barje, je tla pripeljal prvi ruski žitni parnik, ki je pripeljal 1000 ton žita za Italijo v smislu novostlenjene trgovinske pogodbe. Parnik je v pristanišču razvil sovjetko zastavo.

Politične vesti.

— Kaj hoče Stjepan Radić? Pod tem naslovom prinaša beogradska »Samouprava« uvodnik, iz katerega posnemamo sledeči odstavek: »Zakaj želi Radić volitve? Prvo zato, da s čim varo svoje utrjene, razočarane in prevarane seljake. Stagnacija ubija vsak pokret in zato želi Radić volilno vlado. Želi jo danes, ker misli, da razpolaga z nekaterimi dobrimi gesli. Pozneje, ko bi se videlo, da je Italija napram nam v resnici korektna, da se angleška delavska stranka ne vmešava v naše notranje zadeve, da Bolgarska miruje, da naš dinar raste, da se seljak ne buni proti »parcelaciji« — tedaj bi bilo z volitvami težje in uspeh bi bil nesiguren. V tem obstoja vsa lokavost in ves Radičev načrt. Ne odstopati od programa, ostati še dalje protivnik državnega in narodnega edinstva, ojačati se na volitvah in na ta način se z večjim uspehom voditi borbo za delitev države. Davidović je za Radića samo sredstvo za »slabitev in rušitev države.« — S tem »Samoupravinim« odstavkom soglašamo popolnoma, ker Radiću principijelno ne verujemo. Ustrelil je že dovolj kozlov, da ga resen politik ne more uvaževati. Zadnji stavek pa bo v toliko netočen, ker je tudi obratno mogoče, da ima g. Davidović z Radičevim svoje posebne račune in da je gotovo toliko oprezen, da ga zmedeni hrvatski demagog ne bo prevaril.

— Kako »farba« Radić hrvatske seljake. V poslednji številki »Svobodnega doma« ponatiskuje Radić članek o Češkoviški iz moskovskih »Izvestij«, v katerih neki ruski diplomat blebete o »žalostni usodi Češkoslovaške«, ki so jo baje sedaj zapustili njeni zapadni in srednje-evropski zavezniki. Članek je smešen, ker je danes Češkoslovaška najbolje konsolidirana in vpoštevana država Evrope. Prevodu takega članka pa pristavlja Radić sledečo modrost: »Takšno lekcijo daje samozvestna delavska in seljaška Moskva naši, naduti, pokvarjeni in gosposki vladi v Pragi. V Pragi so lahko srečni, dokler jih v Moskvi vsaj na ta način spoštujemo. Beogradski vladodržci pa so tako prezirani in ne pomenijo za nov pokret v Evropi prav ničesar, tako da se v Moskvi jedva najde človek, ki bi se sploh zmenil za Jugoslavijo.« Res, velika nesreča za državo, ako v moskovskih »Izvestijah« o njej ne izide članek!

— O svobodi v naši državi. V zagrebškem »Hrvatu« čitamo pismo na zunanega ministra dr. Nintića, v katerem neki dr. Hanžek laže, da živi v Stari Srbiji in Makedoniji element, ki nam je po jeziku deloma, po duhu pa popolnoma tuji, in da o srbstvu te oblasti ne more biti govora. — Nato pa pravi doslovno: »Na temelju neizrekljivih naporov našega naroda (čudno, da še to priznava!), smo od Evrope prejeli te oblasti kot svoje, toda radi svoje nesposobnosti smo jih že izgubili! In zato vprašujemo: čemu tolika kri, čemu mučiti ta svet in sebe. Ni naš, ni srbski in ker ga ne znamo pridobiti za srbstvo, prepuštimo ga z božjim mirom, naj živi, kakor zna in povrnimo se v svoje meje.« — Tako g. Hanžek (od nemškega Hansa), ki pravi, da je to izjavo slišal iz ust makedonskega Srba. Upamo, da se »Hrvat« ne pritoži nad svobodo, ki vlada v naši državi, kajti drugje je taka izjava resda nemogoča. Pa tudi »hrvatska republika« bi drugače postopala s svojimi manjšinami, recimo s slovensko, če bi se hoteli odcepiti in če bi take težnje prepovedovala javno, kakor dela propali dr. Hanžek.

— Italijanski poslanik pri zunanjem ministru. Po poročilu iz Beograda je večeraj posetil zunanjega ministra italijanski poslanik general Bodrero.

— Vladin demant. Z ozirom na trditve v komunikiju Radičeve stranke, da je vlada sklenila tajno pogodbo z Italijo glede eventualnih nemirov v Jugoslaviji, je vlada izdala tale demant: »Kar se tiče trditve v komunikiju, da obstoja med našo državo in Italijo tajna pogodba, glasom katere bi Italija poslala, ako bi bila v to pozvana, v našo državo svoje čete, vlada najkategoričneje demantuje te vesti in izjavlja, da takšne točke v pogodbi ni.«

— Kako je kralj Konstantin ponujal Antanti grško pomoč. Princezinja Pavla Ostheim - Sachsen - Weimar je izdala svoje spomine na grškega kralja Konstantina, ki je bil njen bratranec. Dne 7. septembra 1914. je kralj Konstantin dovolil admiralu Marku Kerru, da sme zaveznikom predložiti grški načrt za napad na Dardanele. Kralj ni želel vstopa v vojno, razen ako bi Grčijo napadli Turki. Večan je bil s posebno pogodbo na pomoč Srbiji za slučaj, da bi jo napadli Bolgari. Ako bi Turčija napadla Grčijo, bi bilo sodelovanje z Anglijo želeno. Grčija je bila prestala že dve vojni in ljudstvo ni iskalo tretje. Finance so bile slabe, municije malo, brodovi slabo preskrbljeni. Princezinja pravi, da je kralj vedno mislil na Antanto in na morebitno vojno udeležbo na njeni strani. Očitano se je Konstantinu, da je zapustil srbsko stvar. Nasproti temu naveda, da

se je Grčija takrat že, ko je prišel Venizelos do zaključka, da se Turčija in Bolgarija pripravljata za napad na Grčijo, obrnila na Srbijo, da bi bila za slučaj, ako bi Grčijo naskočila ta dva sovražnika, pripravljena poslati na vzhod na grško fronto 150.000 mož v smislu svoječasne pogodbe. Srbija je to odklonila, navedajoč med drugim, da je njena armada trudna in da pogodba z Grčijo ne zadeva sedanje situacije. Bolgarija je sklenila pogodbo z Nemčijo. Nemški cesar je opetovano sporočil Konstantinu, da se mora Grčija postaviti na stran Nemčije. Konstantin je odgovoril, da je to nemogoče, ker bi sredozemska angleška in francoska mornarica lahko takoj uničila vso grško mornarico, zasedla otoke in preprečila vsako zbiranje grške armade. Treba, da ostane Grčija nevtralna. Dne 19. avgusta 1914 je kralj Konstantin pokazal, da je pripravljen vstopiti v vojno na strani Antante, katera mu je odgovorila, da naj se Grčija drži mirno, ker sicer se Turčija takoj pridruži centralnim državam. V aprilu 1915. se je s Konstantinove strani znova stavila ponudba na vse tri antantne sile, da vstopi Grčija v vojno na njihovi strani, ako garantirajo teritorialno integralnost Grčije proti možnemu naskoku s strani Bolgarije. Odgovora ni bilo. Sledila je še poznejša slična ponudba, pa tudi ni bila sprejeta. — Grčija je bila pač slaba in nezadostno pripravljena. Konstantinu pa niso zaupali in verjeli. Brošura saksonske princezinje se čita kot naročeno delo v prilogi izgnanemu kralju. Na zapadu naj bi se omeščala srca nad grško kraljevsko rodbino, ki je vendar v času vojne tako koprnela po vojni udeležbi na strani antante! Vse je bilo korektno pri Konstantinu, in tudi ni res, da se ni držal pogodbe s Srbijo. Še nemškega cesarja se ni bal in se ni udal njegovim ukazom. Torej, pomagajte na zapadu. Da bo ta klic na pomoč pregnani kraljevski rodbini kaj pomagal, ne verjamemo.

— Splošno zavarovanje v Angliji. Angleška vlada pripravila zakonski načrt, da omogoči vsem delavcem primerno življenje za časa brezposelnosti. V to svrhu razširi vlada sedaj veljavni sistem nacionalnega zavarovanja. Nadalje izdeluje vlada načrte za regulacijo oziroma za izkoriščanje toka reke Severn. Električne naprave na tej reki bi zadostovale štirim industrijskim okrožjem, med temi tudi Londonu. Stroški naprave se računajo na 30 milijonov pfundov. Voda liberalcev. Asquith, je danes izjavil na zborovanju v parlamentu, da izjava delavska vlada pravzaprav politiko liberalne stranke. Radi tega podpira liberalna stranka delavsko vlado, uporabljajoč pri tem primerno kritiko. Glede brezposelnosti zastopajo liberalci stališče socialnega zavarovanja proti vsem nevarnostim industrijskega življenja. Radi načelnih nesoglasij se v liberalni stranki pripravlja razkol. En del namerava k delavski stranki, drugi k unionistom (Conservative).

— Bolgarsko - turški odnošaji. — Med Bolgarijo in Turčijo se vrše razgovori za vzpostavitev rednih odnošajev. Bolgarijo zastopa carigradski poslanik Radev, Turčijo pa Atman Beg.

— Kooperacija Ukrajincev in Belorusov proti Poljski. Ukrajinci in Belorusi pripravljajo osnove večje politične kooperacije, naperjene proti Poljski.

Prsvota.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Cetrtek, 6. marca: Ašantka, (premijera) Izven.
Petek, 7. marca: Tri maske, Smešne predlozice, Priljudni komisar Red B
Sobota, 8. marca: Kamela skozi uho šivanke (premijera) Izven
Nedelja, 9. marca: pop. ob 3. Lillom, ljud. predstava Izven
Ponedeljek, 10. marca: Zaprt.

OPERA.

Začetek ob 20. zvečer.

Cetrtek, 6. marca: Slavček Red A
Petek, 7. marca: Poljub Red D
Sobota, 8. marca: Plesni večer znamenite plesalke »Ody« Izven
Nedelja, 9. marca: Aida Izven
Ponedeljek, 10. marca: Zaprt.

★ ★ ★

— Kamela skozi uho šivanke. V soboto, dne 8. tm. bo v dramskem gledališču premiera češkega dramatika Fr. Langerja veseloigre, katere svetopisemski naslov se glasi: Kamela skozi uho šivanke. Obsega tri dejanja. Avtor vodi v njih svojo junakinja Zuzko iz bede, v kateri je bila rojena, v bogastvo in gospodstvo. Ta pot je težka in kočljiva. Prej zleze kamela skozi uho šivanke, kakor pa poroči bogat gosposki siromakev hčer. Avtor slika tako milje ubožcev kakor milje bogatašev z izredno krepkimi in srečnimi potezami. Zasedba je sledeča: Zuzka g. Rozozova, Peštova g. Juvanova, dama g. Wintrova, gosposčina gna Ježkova, Alan Vilim g. Rogoz, Pčsta g. Sest, Joe Vilim g. Skrbinek, Bezchyba g. Lipah, Andrejs g. Gregorin, Sluga g. Sancia fantič g. Tavčar. Režija g. Rogoz.

— Lepa Ody gostuje v ljubljanski operi v soboto dne 8. marca t. Njen spored obsega lirčno mimične plesne in sicer: Promenada, Vzburjenje cvetic, Snidenje, Koketa, Anitina ples, Idila ljubezni, Marki-

za ples, Tajnost cvetke, Veselje, Ljubezni, Noč, Vizila ljubzni. Na klavirju bo spremljal g. profesor Ruč. Izmed skladateljev, po katerih glasbi se ti plesni prizori vrše, navajamo: Chopina, Griega, Gounoda, Dvofaka, Straussa itd. Začetek točno ob osmi uri zvečer. Prodaja vstopnic vsak dan pri dnevnih blaginji v operi.

Književnost.

— Nova šolska knjiga. Izšlo je III. izdanje knjige dr. Branka Vodnika: Pregled hrvatsko-srpske književnosti u ogledima. U nakladi Hrvatskog Štamparskog zavoda u Zagrebu. Knjiga je službeno propisana za više razrede srednjih škola; izšla je I. dio, koji obuhvata književnost od najstarijih vremena do kraja 18. veka, a stoji 55 Din. U predgovoru, autor javlja, da će II. dio, u kome će biti prikazana književnost XIX. veka, izći još tečajem ove školske godine.

Glasbeni vestnik.

— Direktor zagrebske opere Petar Konjović komponiral je komorni kvartet v d-molu ki se izvaja na koncertu v Ljubljani dne 13. tm. v Filharmonični dvorani. Koncert ima 4 stavke, izmed katerih so prvi trije komponirani v letih 1907—8. Četrta pa leta 1917. Ta kvartet je bil prvič izvajal leta 1917 v Zagrebu, nato 1918 v Parizu in 1919 v Beogradu.

— »Ma vlast«. Tretji stavek simfoničnega ciklusa »Ma vlast«, katerega izvaja Zveza godbenikov na svojem koncertu v proslavo stoletnice Bedriha Smetane v ponedeljek ob 20. zvečer v Unioni nosi naslov »Sarkas«. Tudi češka zgodovina pozna svoje Amazonke, ki so stanovale v takozvanem Dekliškem gradu. Voda jih je poleg Vlaste in drugih tudi Sarka. Prevarana v ljubezni, obliubila strastna Sarka osvoje vsem možkim. Nekega dne ukaze svojim družicam, da jo privežejo k drevesu, one pa naj se poskrbijo po leso, kakaj jo njenega poziva. Z veselo družbo prihaja v te kraje vitež Citrat. Kar zapazi na drevesu privezano Sarko in v nem vzplamti ljubezni do nje. Odveže jo ter ji razodene svojo ljubezni. Vitezova družba se veselo zabava pri vrlih sladke medicie, dokler končno omanjena ne zaspi. Ko Sarka to zaznari, zariabi na svoj gozdni rog in od vseh strani pridre skrite amazonke, Sarkine družice ter pobliže sbeže spremstvo. — Sedeži po 30, 25, 20, 15, 12, 10 in 8 Din, stojišča 4 in 2 Din v Matični knjižarni.

Sokolstvo.

— Vzidanje spominskih kamnov v domu Sokola I na Taboru. Kakor nam poroča Sokol I, bo za binškoštno praznike 7., 8. in 9. junija letos velika proslava ob priliki dozidave doma. Na binškoštni ponedeljek bodo vzidani spominski kamni: enega prinesejo Sokoli iz Srbije (najbrže iz Kajmakčalana), enega iz Hrvatske, enega pa Slovenci. Sokol I v Zagrebu je že sporočil, da se slavnosti udeleži in prinese spominski kamen iz Petrovogore, kjer je padel zadnji hrvatski narodni kralj v borbi z Madžari. — Binškoštna nedelja bo posvečena poklonitvi dobrotnikom Sokola I. Pripravlja se obširen program za soboto pred binškoštno nedeljo, nedeljo in ponedeljek. Udeležba pri slavnosti prireditvi obeta biti velika.

— Dramatični odsek Sokola v Mostah nastopi po daljšem odmoru v nedeljo dne 9. tm. v dvorani na Selu z E. Gangla dramo v 4 dej. »Sina«. Drama je znana po nepotosti in pestrosti dejanja, kakortudi po lahko umitvi vsebini. Začetek točno ob 8. zvečer. Odmor samo po 2. dejanju. Predprodaja vstopnic pri br. Remžgarju. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zdravstvo.

ZDRAVNIŠKI NARAŠČAJ.

Na univerzah se sicer medicinski tudi nekoliko praktično vežbajo, kakor tudi polagajo takozvano praktiko iz raznih strok. All te vežbe so povsem nezadostne za življenje in tudi izključujejo samostojno delovanje. V teku 6 mesecev, katere je zdravna provedel sekundarji na vsakem oddelku, pa je imel priliko izpoznati zelo veliko število obolelih in natančno študirati njih potek, njih event. komplikacije, njih lečenje ter se sam praktično pri tem udeleževati. Na večjih bolnicah se je v tem času gotovo nabralo večje število notranjih obolelih, ki pridejo obično zdravniku v oskrbo, na kirurškem oddelku je v tem času tudi izvršil pod nadzorstvom in navajanju primarija večje število operacij na porodniškem intervencijal pri več težavnih porodih. Saj tekoma pol leta pridejo zvečen vsi pogostejši slučaj vsaj po en ali dvakrat, največ pa še pogostejše na vrsto. Sedaj pa naj baje v teh najvažnejših strokah reducira svoje delo na tretjino časa, torej naj dvestrtni važnih slučajev zamudi. Marsičesa ne bo videl in spoznal, ako se slučajno v tem času ne pojavi kak sicer važna interna bolezen na oddelku. — V ktrugrji si absolutno ne bo mozel pridobiti potrebne izvežbanosti in za porodništvo je ta rok popolnoma nezadosten. Posebno zlo bo to za one, ki so bili vsled vojne iztrgani iz pričetka svojih študij in katerim so se priznale olajšave pri študiju, da se jim je skrhlo število predpisanih semestrov, da se jim je priznalo pri izpitih, ter so tako utrpeli na teoretiški izobrazbi, ki je podlaga praktične.

Pa utesne kdor ugovarjati: saj ne bo zabranjeno, da ostane kdo dalj časa na oddelku, saj je predpisan le minimum. — Razvidno ni, da bi se to dalo uveljaviti. Želeti bi bilo, in pogoj bi bil da ta čas tudi da plača — kajti zahtevati, da bi ta čas za boljšo izobrazbo utrpeli brez plača kot volonterji, bi bilo v sedanjih razmerah

skrajno krivično. — Morda se dá doseči vsaj to, da se dovoli in plača vsakemu tuđu čas nadaljnjega poslovanja.

Prepisuje se nadalje cela vrsta novih predmetov. Medicinska napreduje in dobro je, da se vsaj v nekoliko seznani z vsemi napredki tudi praktični zdravnik. Da bi v kratkem določenem času kdo si mogel priboriti kaj znanja ali vežbe v teh strokah, je pa tudi najprijaznejši nemogoče — zato bodo pač smatrali vsi ta čas v izgubljen in marsikdo si sploh ne bo ničesar prizadeval. Za kožne in venerične bolezni en mesec. Kar vidi in v čemur se vežba v tej kratki dobi, je povsem nezadostno za življenje. Istotako je en mesec za otroške in za infektivne bolezni (skupno) preminil. Za okulistiko je en mesec le v toliko, da si vsaj nekoliko osveži teoretiške nauke, o česni operaciji pa itak kot praktičnik ne bo vršil. — Za oto-laringološki oddelek 14 dni. Mar res kdo misli, da se dá ločeno delati in priložiti koga laringoskopirati v teh dneh? — Na živčnem oddelku, oziroma umobolnici 14 dni! Od umobolnih bi se mu moglo le demonstrirati par

slučajev, o veliki važnosti predmeta za življenje ne bi dobil pojma. — V prosekuri mesec dni bi morda zadostovalo za tehnično pri obdukcijskih, ne pa za proučevanje. Kaj hasni 14 dni bakteriologije? In 14 dni pri sanitetni upravi. Kaj naj stoji tam z njimi? Saj bi ne poznali niti vseh formularov in njihove uporabe. O velikih agendah sanitarne službe pa se ga absolutno ne more poučiti v tem času. In naj li fiziki pri svojem obilnem poslu bi se profesor, ki bo vsakih 14 dni držal kurz drugemu kolegu — seveda zastopil.

Morda bi bila umestna ta naredba ondi, kjer še ni bilo nobene praktične vežbe, vendar tudi tam je le povsem nezadostno. Pri nas pa bi bilo edino na mestu, obratovati sedanjo in razširiti se na nadaljnega pol leta praktika za nekatere nove predmete. Tudi sekundarij sami so se zato zavzimali in potegovali. Morda se združijo vsi kateri je na izobrazbi praktičnih, od katerih znanja ali vežbe je odvisno narodno zdravje, narodov blagor — da dosežejo primernejše in blagodejnejše ukrepe in zakone.

Dr. Fr. G.

Pismo iz Anglije.

London, 25. febr.

Prvi minister angleške vlade Ramsay Macdonald je obenem član načelstva II. delavske internacionale. Isto mesto zavzema pet njegovih kolegov v kabinetu. Ko je prišla na krmljo delavska stranka, so ti možje sicer izstopili iz vodstva II. internacionale, vendar pa so ostali njeni zvesti in zaslužni člani. Leta 1914. je bil Macdonald vodja opozicije, in ker ni niti sanjal o tem, da pride kdaj na vlado, je bil iskren, kajti njegove roke so bile tedaj že proste. Dokazoval je, da je bila svetovna vojna delo intriga sira Greyja, da je bil naval Nemčije na Belgijo le hinavski povod za dočela neopravičeno napoved vojne Nemčiji. Ker mu ni zadostovala propaganda, je ustanovil s svojimi somišljeniki takozvano zvezo demokratične kontrole, ki je igrala v vojni zelo čudno vlogo. Da ni bilo te zveze, bi se nemška armada ne bila tako dolgo zoperstavljala zavezniki silam. V juniju 1. 1917. je šla ta zveza še dlje. Patriotični del angleškega delavstva je bil na bojišču ali pa zaposlen v tovarnah za izdelavo vojnega materiala. Kar je ostalo doma, je zbral Macdonald na kongresu delavskih organizacij, na katerem je proglasil ustanovitev sveta delavskih in vojaških deputatov. To je bilo nekaj sličnega, kakor kmalu pozneje v Rusiji.

Vodja sedanje opozicije Baldwin je izjavil glede priznanja sovjetske vlade nastopno: Razumem, da je moral ministrski predsednik priznati svetovni ljudski komisarjev kot vlado neke neopredeljene države. On je to obljubil in obljubo je treba izpolniti. Dovolim pa si predpostavljati, da je bila beseda dana brez pravega razmotrivanja. Ko je bil Macdonald v opoziciji, je lahko obetal, kar je hotel. Kmalu pa se je prepričal, da ni tako lahko izpolniti obljubo. Mirnih odnošajev in upostavitve trgovinskih stikov z Rusijo si žele poleg delavstva tudi konservativci in liberalci. Toda to pomeni upostavitve odnošajev z vlado, čije ideali so diametralno nasprotni našim. Ministrski predsednik je sam izjavil: Delavska stranka ne bo trpela od ruskih diplomatskih zastopnikov niti nezmišelnih intrig, niti opičnih trikov (monkey tricks). Ali si je moglo misliti, da bi se taki izrazi rabili na naslov ameriškega, francoskega ali sploh katerega koli poslanika? Mar ne sledi iz te čudovite frazeologije, da Macdonald sam dobro razume, s kom ima opraviti? V opičnem rodu pa je mnogo vrst, različnih po svojih lastnostih. Ene so do brodušne, druge zvite in hudobne.

Tako je Zinovjev, glavna figura v III. internacionali in sovjetski vladi, v odgovor na priznanje izjavil: Mi bomo podpirali Macdonalda tako, kakor podpira vrv obešenca. Nato je izrazil svoje prepričanje, da se bo Macdonald plazil na vseh štirih pred bogato buržoazijo.

Baldwin je dalje pripomnil, da agencija III. internacionala v Aziji nikakor ni opični trik in da nihče ne more izračunati, koliko krvi prelijeje in koliko trpljenja prenese ljudske mase, kadar izbruhne med njimi anarhija. Kakšen realni zmisel ima za Anglijo priznanje sovjetske vlade? Nemci so že davno priznali Rusijo in delali z nemško vztrajnostjo. Toda zadostuje omeniti Wolfe, Stinnesa in Kruppa, da bi bile jasne posledice tega koraka. Po dolgi in naporni borbi so ti možje spoznali, da je nemogoče sodelovati z bolševiško vlado, in zdaj obračajo Rusiji hrbet. Imenujte Hodsona za pooblaščenca, poslanika, arhimandrita ali papeža, s tem ne povečate trgovine. Poleg tega si zamišlja Rakovskij to zadevo nekoliko drugače. On pravi: Rusija mora dobiti takoj trgovski kredit v znesku 20 do 30 milijonov funtov sterlingov. Tretjino te vsote mora dobiti moskovska vlada. Nasprotje med interesi je nepremostljivo: mi bi radi trgovino, vlada SSSR pa zahteva denarja in samo denarja. V istem pismu se vrača Rakovskij k temu, kar je bilo predmet razprave na ženevski konferenci. Zahteva namreč zunanje posojilo v znesku 300 milijonov f. št. Ta vsota znatno previšuje denarno podporo, ki jo je dajala Anglija tekom stoletja Indiji. Nemčija je že davno

priznala sovjete, v odgovor na to pa je Moskva pripravljala komunistični puč v Nemčiji. Isto se godi na Poljskem in v drugih obmejnih državah, ki so priznale Rusijo. Vsak moskovski urad v tujini ima komunistično organizacijo in vse niti nemirov in prevratnih mahinacij vodijo v ruske mislije.

V odgovor na te pomisleke in opomine s strani meščanskih strank odgovarja delavska vlada, da je ruska vlada obetala prenehati s propagando. Poleg tega pa je komunistična propaganda nevarna samo tam, kjer se je nakopičila opravičena nezadovoljnost ljudskih mas z režimom in socialnimi prilikami. V Angliji tega ni in zato se ni treba bati sovjetov. — Tako so torej argumenti za in proti priznanju sovjetske vlade, ki je naletelo na resen odpor celo tam, kjer vodi državno ladjo delavska stranka.

★ ★ ★

Naglo prevzete državne vlade po angleški delavski stranki je izzvalo v angleški državopravni javnosti raznovrstne komentarje in predloge, ki gredo za tem, da se dosedanja ustavna negotovost nadomesti s stalnimi in pisanimi zakoni. Vse kaže, da so za angleški parlamentarizem minili časi alternativnega menjavanja homogenih vlad in da postane odslej to življenje pestrejšje, obenem pa tudi zamotanejšje. Saj se je Macdonald polastil vlade samo reditega, ker najmočnejša angleška stranka ni dobila absolutne večine. Že danes vlada Anglijo nekaka tihla koalicija med laburisti in liberali proti unionistom, s čemer se po vsej priliki tudi v Angliji ujača doba koalicijskih kabinetov ter nakrazno vrstneših strankarskih kombinacij. S tem nastopajo pa tudi nevarnosti ogrožiti ministrskih in vladnih kriz ter možnosti prekomernih ter škodljivih razpustov parlamenta in razpisov novih volitev. Razpis novih volitev pristaja po obstoječem (tlačnem) pravu odstopajočemu ministrskemu predsedniku in kralj mu mora potrditi ter podpisati volilni dekret. V tem oziru je pred tedni predlagal Macdonald prvo ustavno novotarijo: minimalna doba parlamentarnega zasedanja naj potraja 3 leta, medtem ko ostane maksimalna doba pri dosedanjih petih letih.

Ta predlog delavskega voditelja zrcali visoko angleško spoštovanje pred demokracijo in načeli. Kajti po obstoječem ustavnem pravu se Macdonald lahko pri prvi priliki poslužil pravice razpusta angleškega parlamenta ter z visokodonečimi socialnimi obljubami aranžira s sodelovanjem državnega aparata ljuto volilno borbo, da mu prinese absolutno večino in s tem zmago radikalnih socialističnih načrtov. Asquith, vodja angleške liberalne stranke je pred tedni nastopil z »novo« ustavno teorijo in trdil, da ima angleški kralj pravico odkloniti razpis novih volitev. Proti temu pa je ustal ves angleški juristični svet ter dokazoval pravilnost ustavnega prava, ki to pravico kralju odrekata. Ta spor potrjuje dovolj jasno dekorativni posel in vlogo angleškega vladarja, kjer mu ne dovolijo niti pravice odklona novih volitev ter delegacije nove parlamentarne osebnosti, da polkusi sestaviti novo ministrstvo. Če se torej usvoji Macdonaldov predlog minimalnega parlamentarnega zasedanja, odpade vse nevarnosti pogostih volitev ter tozadevna razburjanja javnosti in gospodarskih krogov.

Macdonald pa je sprožil še drugi predlog, ki posega enako usodno v dosedanje angleško ustavno življenje in ki hoče zbiti zgoraj doleno hišo, to je parlament in senat po kontinentalnem vzorcu. Po dosedanjem pravu mora vsaka vlada imeti nekaj lordov v svoji sredini, to se pravi zastopnikov gorenje hiše, senata, ki imajo pravico sedeti v vladni klopi ter od tam kaj zastopati vladne ukrepe. Poslanci parlamenta, to je dolenje hiše pa ne smejo sedeti ali govoriti v gornji hiši, istotako ne smejo govoriti ali sedeti zastopniki gorenje hiše v dolenji, četudi so člani vsakokratne vlade. Težkoče delavskega kabineta so doslej obstojale v tem, da delavska stranka ni mogla najti zastopnikov gorenje hiše, to se pravi lordov, ki so bili voljni stopiti v delavsko vlado. Macdonald je premostil tudi to težkočo in pridobil tri ugledne člane gorenje hiše za svoje ministrstvo. Vloga gorenje hiše je v Angliji samo reprezentativna in ceremonijalna, ter ne posega efektivno v parlamentarno življenje. S »parlament actom« iz leta 1910. je gorenja hiša izgubila vsak vpliv na go-

tek zakonodavnega življenja. Pristaja nam samo pravica, zadržati od poslanske zbornice absolutne. Sedaj se je iz bojazni pred nakar se zakon sami od sebe uveljavijo. Danes torej v Angliji ne obstoja poleg poslanske zbornice ustanova, ki bi jo mogla na zakonodavnem polju resno ovirati ali nadzirati. V finančnih zadevah, v tisk. money bills pa so pravice poslanske zbornice absolutne. Sedaj se iz bojazni pred dalekosežnimi davčnimi bremenmi delavske vlade pojavila potreba nadrejene ustanove, ki bi kontrolirala spodnjo zbornico, zlasti v finančnih zadevah. Poslanec Hugh Cecil je stavljal predlag, da se osnuje poleg obstoječih zbornic še tretja, ki bi izvajala efektivno kontrolo nad finančnimi zakoni, tako kakor vrš francoski senat pravico, da izpreminja in izpopolnjuje finančne zakone francoskega parlamenta. Tej tretji zbornici, imenovani zbornični svet, pristaja Hugh Cecil pravico izpreminjanja finančnih zakonov, toda glede davkov, posojil in drugih sličnih dajatev naj se njegova pristojnost omeji na znižanje tozadevnih postavk, nikdar pa na zviševanje. Predlogi o davčninah in javnih dajatah naj se iz poslanske zbornice oddajo zborničnemu svetu, da ga v izpremembah vrača zbornici v definitivno sklepanje. Ostali finančni zakoni se predlože zborničnemu svetu ali pa senatu, kakor pač določijo zbornica. Odtod naj se zopet vrača zbornici v definitivno sklepanje. Ta predlog ni našel odziva niti v liberalnih niti v unionističnih, še manj pa v laburističnih krogih. Bodoči razvoj pokaže, ali te predloge usvoji angleška javnost.

Rusija in velesile.

Izjava Čičerina.

O priliki Ljeningove smrti je Čičerin, komisar sovjetske Rusije za zunanja dela, podal posebno dopisniku pariškega »Tempsa« dolgo izjavo o splošni politiki, ki jo misliji udeležiti sovjeti po smrti rdečega diktatorja. Ta izjava, ki je silno gostobesedna, je polna neresnic in vsebuje celo vrsto nasprotij. Kdor jo čita, mora občutiti, da so Ljeningovi dediči zelo vznemirjeni, ker njih razkrojavalno delo ni našlo ugodnih tal za prospanje v inozemstvu.

Čičerin pravi, da je mir glavna ideja sovjetske politike: »Naša mirna politika je politika produkcije... Mir ne samo za razvoj naših produktivnih moči, temveč tudi za razvoj svetovne produkcije.« Dovolj ciljno in ironično je, hoteli razviti svetovno produkcijo, če pomislimo, da so Ljening in tovariši uničili v prav kratkem času rusko produkcijo, ki je tako zelo procvitala.

Nadalje govori Čičerin o upostavitvi nove gospodarske politike v notranjosti in o sodelovanju s tujimi kapitalisti, a pri tem pa ne pove, da je s tem pripoznal popolni polom komunističnega gospodarskega sistema. Komunistična Rusija poklepa pred toliko opljuvanjem zapadni kapital. Res, prizor za Bogove!

V svojem cilnižu gre za Čičerin še naprej: »Hočemo sodelovati pri dobroti velikih množic v vseh državah« pri teh besedah nam je treba pomisliti le na lačne in bojne umirajoče množice ruskega ljudstva, ki žive v najstrašnejši revščini in proklinjajo svoje dobrotnike.

»Naši življenjski interesi,« pravi Čičerin, »se najbolje čuvajo po izvrševanju naših principov, katerih se vedno držimo, čeprav smo bili in smo vedno pripravljani na dogovore.« In malo prej je pa sam s svojimi besedami potepal te principe!

Prvi princip komunizma — internacionalizem — je v dnu zanikan s stavkom: »Pripravljeni stojimo s puško pri nogi in naša krasna armada je pripravljena za vse slučaje. Cilj, za katerim stremimo, je neokrnjenost naših mej, varnost naših obrežij in vod, sodobna uporaba naših morskih črt in naših rečnih zvez.« To je vendar čisto buržujski program, ki nikakor ni v skladu s komunistično vero, po kateri ni domovine, ni države, ni meje, ni lastnine in drugih »zastarelih« pojmov!

Sovjetski sistem je še mnogo hušji kot sistem najbolj avtokratskih carjev. In vkljub temu proklamira Čičerin: »Naša politika zavrača vsako nasilnost, vsako izrabljanje drugih narodov.« Nove laži — na svetu ni bolj zaslužnjega in izrabljenega naroda kot so Rusi pod sovjetsko vlado. Nasilnost voditeljev prekaša vse meje najživahnejše domišljije.

Slednjič konča Čičerin natvno, rekoč: »Zakaj ne bi razvijali medsebojne trgovine, ki bi prinašale medsebojni koristi?« Te koristi pa bi pač le bile enostranske in sicer na sovjetski strani. Sicer so se pa vsi dosedanjí polkusi tujih vlad, družb ali posameznikov, trgovati v večjem obsegu s sovjeti, ponesrečili, to pa radi tega, ker prvič Rusija nima denarja, da bi plačevala, drugič pa ne dovolj blaga, da bi ga mogla nuditi v zamenjavo. Tudi so transportne prilike na železnica tako, da na oživilje trgovine z inozemstvom še daleko ni misliti.

Splošni ton izjav komisarja za zunanje zadeve priča brezdvomno o nerodni vladi v Moskvi, in o zmedbi, ki

jo je Ljeningova smrt povzročila v krogih komunistov. Celot posebni poročevalci, ki ga je poslal »Temps« v Moskvo, je vsled tega vznemirjen. Pri razlagi izjavljaj. Čičerina pravi, da se ne sme pretiravati važnost priznanja sovjetske Rusije s strani vlade Velike Britanije.

Kriza v naši operi?

Na inicijativu g. Antona Lajovića je skupina ljubljanskih glasbenikov in zastopnikov glasbenih društev podpisala izjavo, ki kakor vse kaže, odpravlja v našem gledališču resno krizo. Mi smo zaprosili g. upravnika Hubada i g. ravnatelja Rukavina o, da nam podata svoje mnenje o tej izjavi. Gosp. upravnik Hubad je, žal, odsoten, g. Rukavina nam je poslal odgovor, ki ga priobčujemo.

Mi sami se za enkrat vzdržujemo kritične besede, dokler nam podrobnejše informacije ne dajo možnosti, da zavzamemo svoje stališče.

Izjava intendantu in ravnatelju opere:

V zadnjem času se trdovratno pojavljajo govorice, da nepoznani vplivi delajo na to, da bi se odstranil s svojega intendantnega mesta g. Matej Hubad; s tem v zvezi se imenuje ravnatelj Friderik Rukavina kot interesiranega na taki izpremembi.

Podpisani niso v položaju kontrolirati

utemeljenost teh govoric. Ker pa mislijo, da prav brez vsake podlage niso nastale, se čutilo podpisani v interesu razvika naše jugoslovanske glasbene kulture, dolžni podati naslednjo izjavo:

Veliki razvoj slovenske glasbe tekom zadnjega stoletja je zvezan v največji meri z delom Matjeja Hubada. Negovo tridesetletno neumorno umetniško delovanje je utisnilo na njegovo individualni pečat. Šmeri njegovega udejstvovanja kot upravnika slovenskega narodnega gledališča so naravno nadaljevanje prejšnjega njegovega dela. Če je bilo njegovo prejšnje delo silno pomembno, o čemur vsa slovenska javnost niti najmanj ne dvomi, ne more biti torej škodljivo niti njegovo sedanje delo. Nasprotno. Pod njegovim upravitelstvom se je naša narodna opera šele prav zavedla svojega jugoslovanskega značaja s tem, da je prvič po prevratu poleg izvedbe novih slovenskih opernih del, prinesla izvirno jugoslovansko delo, Sirolino opero »Stanca«. Hubadovo delovanje usmerjeno dalekovidno v bodočnost je prvič nudilo predstave zasedene izključno s domačimi slovenskimi oziroma jugoslovanskimi močmi in je s tem položilo temelj za ono umetniško kontinuiteto, brez katere ni mogoče misliti, da bi prišlo do tako važne umetniške tradicije, katere je edina garancija za stalni in nemoten napredek naše opere.

Temu skrbnemu prizadevanju, katero ne gre toliko na trenutni uspeh kot na sigrune sadove v daljni bodočnosti, stoji nasproti postopanje ravnatelja Friderika Rukavina.

Slovenski glasbeniki so že svoj čas povzdignili svoj glas proti g. Rukavini, ker so bili spoznali v njem človeka, škodljivega za razvoj naših glasbenih del. Naša javnost na svarič glas naših muzikov tedaj ni reagirala in nepoznani vplivi so držali Friderika Rukavina na njegovem mestu. V očigled sedanjih kriz pa postaja situacija g. Rukavine gotovo nevdružljiva. Bivši odlični člani našega gledališča, predvsem ga. Medvedova, ga. Thierrijevica, ga. Lovšotova, g. Brezovšek izjavljajo, da je njihov odhod od gledališča v zvezi z odstranitvijo g. Rukavine, tudi naš odlični Fedec Betetto hoče iz istega razloga dati slovo naši operi. Tako udejstvovanje g. Rukavine je direktno v nasprotju z interesi konsolidacije glasbenega življenja v naši narodni operi.

Pri tem stanju stvari pa nikakor ne moremo dopustiti, da bi prišla medsebojna na tehnično g. Matej Hubad in g. Friderik Rukavina. Vsa slovenska javnost bi se opravičeno pobunila, če bi imel pri takem tehtanju past kot žrtev Matej Hubad, čigar delo je neizbrisno vgrajeno v stavbo slovenske glasbe, dočim bi ostal na krmlju Friderik Rukavina, po čegar zaslugah za naš glasbeni razvoj zastoji iščemo.

Zato podpisani odločno izjavljamo, da bi smatrali ne samo za veliko krivico, katere bi se zgodila Mateju Hubadu z obširnitvijo uvodoma navedenih govoric, temveč naravnost za razžalitev slovenskega narodnega kulturnega prizadevanja.

Na drugi strani pa slej ko prej smatramo delovanje g. Friderika Rukavine za škodljivo našemu opernemu zavodu in zato zahtevamo z vsa odločnostjo, da vlada odstrani g. Friderika Rukavina z njegovega mesta.

V Ljubljani, dne 3. marca 1924.

Adamčič Emil, Juvanec Ferdo, dr. Kimovec Fran, Kumar Srečko, Lajović Anton, Pavčič Josip, Stritolnik, Premrl Stanko, Prolovec Zorko, Ravnik Janko, Škerjanc L. M. dr. Ravnatelj Vladimir, kot predsednik Glasbene Matice, dr. Karlin Ivan, kot predsednik orkestralnega društva, Skalar Josip, kot predsednik zbora Glasbene Matice.

ODGOVOR RAVNATELJA RUKAVINE.

Ravnatelj opere g. Friderik Rukavina nam piše: Gospod urednik! Hvala lepa za Vaš posv. Izjavo, ki jo podajate nekateri naši glasbeniki proti meni, me je osupnila že po svojem povodu, katerega navaša. Gospod je beležilo »govorice«, o katerih pa sami izjavljajo, da ne morejo reči, so li utemeljene ali ne. Zato se pač upravičeno čudim, kako morejo resni možje upoštevati nekontrolirane čenče. Kako bi naj bil jaz interesiran na spremembi v uradni gleda-

lišča ne vem: menda ne bo nikdo trdil, da sem sam kompetent za upravnisko mesto, o tem, kdo bi najbil event. naslednik g. Hubada, pa vendar jaz v nobenem slučaju ne odločujem.

Toda glavno ni to, glavno je marveč pavšalni očitke, da sem škodljiv našemu opernemu zavodu in razvoju slovenskih glasbenih del. Očitke in podprt niti z enim konkretnim dejstvom! Pač pa jaz lahko navedem konkretne protidokaze. Tudi mojim protivnikom ni neznano, da je obnova ljubljanske opere v umetniškem oziru vsaj nekoliko tudi moja zasluga. Krepko sem 1. 1918. sodeloval pri ustvarjanju slovenske opere, od 1. 1918 do 1922 sem večnoma sam angažiral osobe, sestavljal repertoar, vodil naš najvišji glasbeni zavod tako, da se nam ni treba stramovati ne doma, ne pred svetom. Upriporil sem vse slovenske opere, ki so mi bile v tem času izročene (Lepa Vdca, Plesna legenda, Zlatorog) je kot prvi izvajalec Sirolinega »Stanca« v Zagrebu sem postavil to delo tudi na ljubljanski repertoar. Pridobil sem Konjovičev »Vilni veo« ki pa ga je skladatelj ne po moji krivdi odgnal. Kdo mi more reči, da sem nasprotnik slovenske ali jugoslovanske glasbe?

Ponosem sem tudi na to, da je naša opera pod mojim ravnatelstvom vpriporila največ slovenskih glasbenih del (20), poleg njih 17 francoskih, 12 italijanskih in 11 nemških.

Odhod nekaterih bivših opernih članov je res v zvezi z mojo osebo. V vsakem gledališču se dogajajo konflikti, pa povsodi je tako, da mora obveljati konec avtoriteta ravnatelja. V ostalem so v nekaterih slučajih bili konflikti predvsem finančnega značaja.

Moje razmerje do g. upravnika Hubada sprva morda za obojico res ni bilo povsem razveseljivo. Vršili so se konceptni konflikti. Jaz sem se uklonil avtoriteti starejšega, velezaslužnega moža in v zadnjih dveh sezonah ne angažiram in ne odpuščam nikogar in se v vprašanju repertoarja ravnam po njegovih željah in zahtevah. Zadovoljujem se s tehnično umetniškim vodstvom zavoda.

Sodbo o svojem delovanju mirno prepuščam najstrožji kritiki, toda proti pavšalnemu očitkom se branim in protestiram ter sem siguren, da mi v tem oziru vsa objektivna javnost mora dati prav.

Prejmite itd.

Friderik Rukavina.

Društvene vesti.

— Plesni krožek Tabor v Ljubljani je razposlal zadnje dni vabila za zaključni venček, ki se vrši v soboto 8. marca t. ob 20. zvečer v areni Narodnega doma. Ako mogoče eden ali drugi vabila ni prejel, naj se blagovoli zglasti pri br. Vrečarju, Tiskovna zadruga, Prešernova ul. 54. Prostimo pa tudi vse tiste ki nameravajo posestiti venček, da oddajo čimprej svoje prijave pri gori omenjenem bratu. Odbor.

— Zveza šoferjev. Redni občni zbor Zveze šoferjev Slovenije se vrši v soboto dne 8. tm. v gostilni g. Kodolja Rimske ceste 11. Ker se občnega zbora udeležijo tudi nekateri zunanji delegati, pozivamo tu stanujoče člane, da se občnega zboru zanesljivo udeležijo.

— Slankov večer, prirejen od Kluba Primorci in po restavraciji g. Krapežu, v veliki dvorani Kazine je bil sredi pravi številno posečen. Dvorana je bila vsa zasedena. Od 18. do 19. so bila jedila, ki jih je pripravil šef restavracijske kuhinje Varbinek, po vseh pravih kuharske umetnosti, razstavljena na splošen ogled. Razstava je vzbujala splošno pozornost in vseobče priznanje. Posetilo jo je na stotine občinstva, ki soglasno izražalo svojo občudovanje vzpričo res uspešni razstaviteljem predmetom kulinarske umetnosti. Vsa jedila so bila pripravljena tako okusno in pikantno, da so morale zadovoljiti želodce najbolj razvajenih gurmanov. Na večer je igrala godba dravske divizije, nastopil pa je tudi g. operni pevec Simenc, ki je tudi to pot, kakor vselej očaral vse navzoče s svojim prekrasnim petjem. Večer, ki ga je zaključil animirani ples, je vsestransko uspel, za kar gre v prvi vrsti zasloga g. restavraciji Krapežu, ki ni štedil ne truda, ne stroškov, da priredi ljubljanskemu občinstvu nekaj izrednega, ne vsakdanjega. S to prireditvijo je dokazal, da je njegova kuhinja res prvovrstna in da lahko ugodi zahtevam tudi najbolj razvajenih gurmanov.

— Sobotni zabavni večer v Kazini 8. t. m. Zaradi večerajšnje naše notice nam je došel pravcati formalni protest. Naš dober namen so tolmučile preljubeznive gospe in gospodične za zankavanje njih samih. — Da ne znamo modernih plesov? — Kaj je treba za to že javnih plesnih šol? In vi olesneli birokrati v pripravljalnem odboru niti ne veste, kako se pravilno nazivljajo vsi ti plesi! — Takšen je tenor vseh ogorčenih protestov. Poparjeni se sklanjamo in popravljamo večerajšnje notice v toliko, da se bodo plesali ta večer tudi: shimmy, fox-trotti, tango, blues, java itd. Kar in kolikor bo kdo hotel! Oprostite in pridite! Ne bo vam žal veselih uric. — Pripravljalni odbor.

Ponaredba ni bila in tudi nikdar ne bo enaka originalu zato ne kupujte manjvrstnih ponaredb, ampak edino le pravi »ADRIA« vanilina-sladkor in polni prašek. Pazite na ime »ADRIA«.

Turistika in sport.

— Turistovski klub »Skala« opozarja ponovno svoje člane na občni zbor, ki se vrši danes zvečer ob 20. pri »Levu«. Na dnevnem redu važne zadeve!

Podpirajte obupane slepe in darujte Podpornemu društvu slepih.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 6. marca 1924.

Kakšno duhovščino imamo v Prekmurju?

S prav neznanostjo izjemo je vsa prekmurska duhovščina še vedno madžarsko, ozir. madžarsko orijentirana, ki strastno sovraži vse, kar pride iz Jugoslavije. V tem oziru imajo jako težavno stališče naši uradniki, posebno še učitelji. Prekmursko ljudstvo je blagotno in vsled tega slepo udano svojih duhovščini. V tem oziru ni razlike med katoličani in protestanti, a tudi med katoliškimi in evangelijskimi duhovniki ni razlike v sovraštvu do jugoslovenske inteligence in v prikriti mržnji do skupne naše države. Naše uradništvo imenujejo zaničljivo »prišleke«, kar znači isto, kot pritepenci. Pri vsaki priliki hujska duhovščina proti naši inteligenci prikrito, a tudi očitno.

To priznava tudi »Slovenec« v svojem dopisu iz Prekmurja dne 5. t. m., ko poroča, kako je kanonik iz Murske Sobotice ob priliki blagoslovitve novih zvonov v Tišini pozival »krščansko« ljudstvo, naj ne zaupa nobenemu »prišleku«, temveč zaupa naj le edino domačinu (t. j. madžarskim) duhovnikom in domačim inteligentom (ki so istotako madžarsko orijentirani). »Slovenec« se zdi tako hujskanje čisto v redu ter nima besedice graje. Saj je istih načel tudi njegov glavni zaupnik, prekmurski duhovnik-poslanec Kleki. Prekmurska katoliška duhovščina pa ni tako stroga zaradi »krščanskih« načel, kakor je pridigoval omenjeni hujskač v talarju. Na slavnostni obed v Tišini sta bila povabljeni predsednik židovske občine in nadučitelj evangelijske šole, ker sta pač domačina in istih političnih nazorov kot duhovščina. Ni pa bil povabljen okrajni glavar, ker je obsodil »prišleke« ter bi se prečistila gospoda v njegovi navzočnosti ne mogla nemoteno razvijati. Kak rodoljub in Jugosloven je imenovan kanonik v Murski Soboti, to je tudi izdal »Slovenec«. Kanonik je namreč ravnokar naročil nov križev za cerkev v Murski Soboti iz — Madžarske. Ker si vendar ni upal naročiti madžarskih napisov, a slovenski mu smrdijo, ima križev pot samo latinske napise. Latinsko najbrže prekmurski kmetje bolje razumejo, kakor slovensčino.

Takemu hujskanju prekmurske duhovščine bi morala državna oblast napraviti konec. Ščuvanja proti »prišleku«, ki so večinoma državni uslužbenci, tangira občutno ugled države in njenih institucij. Nahujskano kmetstvo prebivalstvo ne zna ločiti oseb »prišlekov« od njihovega poklica in dostojanstva, zato sovraži ne le sodnike, politične uradnike, učitelje, orožnike itd., temveč je sploh sovražno justici, političnim uradom, šolam, kraljevi oboroženi moči itd. Dokler je bilo Prekmurje pod madžarskim škofom v Sombotelju, je bila taka orijentacija prekmurske duhovščine skoraj razumljiva. Toda sedaj ima vrhovno cerkveno oblast nad Prekmurjem mariborski škof, a duhovščina je ostala orijentirana napram Madžarski. Najbrž jim je tudi škof dr. Karlin — »prišleček«. Veliko napako je napravila naša naučna uprava, da je pustila v Prekmurju takozvane verske šole. V teh šolah so skoraj neomejeni gospodari duhovniki, a učiteljske je popolnoma od njih odvisno. Duhovniki skrbijo, da ne pride v te njihove šole noben »prišleček«. Raje protežirajo Madžare in Madžarke, ki niti slovenski ne znajo. Lahko si mislimo, v kakšnem duhu je vzgoja v teh šolah.

★ ★ ★

— Knez Arzen se naseli v Sarajevu. Današnja »Pravda« javlja, da se v kratkem stalno naseli v Sarajevu knez Arzen. Za njegovo bivanje v Sarajevu pripravljajo apartamente palače dosejane pokrajinske uprave. Princ Pavle se istočasno naseli v Zagrebu. Kakor dalje isti list poroča, se nahaja priučnica Olga v blagoslovljenem stanju.

— Jugoslovenska proslava rojstnega dne prezidenta Masaryka v Pragi. Kuratorji jugoslovenskega akademskega kolegija v Pragi je priredil v ponedeljek 3. t. m. slavnostno predavanje o prezidentu Masaryku. Min. svetnik Matthesius je pozdravil goste — poslanika kraljevine SHS Li. Nešćka, generalnega konzula SHS Ivana Vučkovića, delegata prosvetnega ministrstva sekcijskega šefa Odavica, min. svetnika F. Špišča, gen. tajnika češkoslovaško-jugoslovenske lige dr. Koutske in tajnika Beringera. Navzoča delegata čsl. akademske omladine Paleček in Ruman ter zastopniki jugoslovenskih akademikov so v svojih govorih iskreno pozdravljali prezidenta Masaryka, naglašajoč njegove neveljavne zasluge za osvobodjenje in napredek bratskega češkoslovaškega naroda. Senator dr. Herben je predaval o Masarykovem življenju in delovanju, nakar se je oglašal k besedi naš poslanik Ljuba Nešćka, ki je v toplih besedah izrazil prezidentu Masaryku v imenu vlade SHS spoštovanje in priznanje ter se zahvalil češkoslovaško — jugoslovenski ligi in

prosvetnemu ministrstvu CSR za podporo jugoslovenskim akademikom v Pragi. Slavnosti so se udeležili številni zastopniki lige in jugoslovenske akademske omladine. Prireditve je bila timna manifestacija češkoslovaško-jugoslovenske kulturne vzajemnosti.

— Vedno iste metode. »Slovenec« je v polemiki nedosegljiv. Argumenti, o katerih vedo že vrabci na strehi, da so puhle fraze in gola demagoška izmišljotina, so zanj edino merodajni in veljavni. Krivdo za neuspeh italijanske ljudske stranke v italijanskih socialistih, ki so v svoji ekstremistični blebetavosti in brez smisla za realne potrebe momenta odklanjali pozitivno sodelovanje z ljudsko stranko in s tem omogočili nastop diktature. Že mogoče. Toda kdo je zakrivil, da ni bilo tega sodelovanja? Socialisti in komunisti niso povsod tako naivni in neznačajni, da bi se družili s cerkvenimi kapitalisti, kakor pri nas. Če so italijanski socialisti obrnili PIPPI hrbet, že vedo, zakaj so to storili in kriva je tudi v prvi vrsti politika in taktika same ljudske stranke, ki je socialna samo na jeziku, v resnici pa štiti z vsemi štirimi svoje kapitalistične interese. Trditve, da SLS izvaja svoj avtonomizem iz lokalnih interesov nekaterih omejenih cerkvenih veljakov, ne potrebuje nobenega mednarodnega natečaja, ker drži navzlic klerikalni jezici. Višek modrosti je pa dosegel »Slovenec« s trditvijo, da so cerkveni veljaki, ker so vedno svoje interese postavljali za interese slovenskega naroda, pristajali samoodločbe in samouprave Slovenije. Kaj pa je slovensko ljudstvo v obeh in rokah klerikalnih politikov? Molzna krava, sredstvo za dosego ozkoslovenskih cerkveno — klerikalnih ciljev. Samoodločba in samouprava je potrebna klerikalizmu za to, da bi lahko nemoteno in neomejeno vladal v Sloveniji. Skrb za ljudski blagor pa mu je pr'pomoteč za dosego tega končnega cilja. Nekaj pač mora imeti, da lovi pristoječo ljudstvo v svoje mreže. In ker versko ni v skladu z materijalnimi interesi, si morajo cerkveni veljaki pomagati na drug način. Pomagajo si pa tako, da so nasuli v kratkovidne ljudske oči avtonomističnega peska, za hrbtom pa pridno kupčijejo z ljudskimi interesi.

— »Jaz blagosloviljam mir, ne pa vojske.« je izjavil katolicizem po papežu Piju X. že prvi dan ob izbruhu svetovne vojne. In »Slovenec«, ki citira te lepe besede, nadaljuje: Od te poti se Vatikan ni dal za las premakniti, dasi so pritiskali nanj vplivni krogi tako centralnih držav kakor antante in so od obeh strani leteli nanj najhujši očitki. Vsak je želel imeti na svoji strani sveto stolico in se je trudil, kako bi jo izbraljal v vojne namene. Vse zastojni Nitena nepremišljena izjava ni padla od strani Vatikana in vsako napačno tolmačenje njegovih enunciacij in korakov od strani interesiranih se je takoj zavrnilo. Stališče svete stolice je bilo skrajno težavno, toda se je do konca vzdržalo. Vatikan zato lahko z zadoščenjem gleda na svoja prizadevanja med vojno in more take napade, kakor so Ludendorffovi, mirno zavrniti z zavestjo, da je svoje zveličavno poslanstvo na svetu v polni meri izpolnil. — Človeku, ki čita to farizejsko zavito laž, se zdi čudno, da božanstvo še ni poslalo na zemljo ognja in žvepla, da pokonča to duševno sodomijo. Katolicizem je proslavljal mir, ne pa vojne? Laž, tako gola in nesramna laž, da jo je težko primerno ožigosati. Stotisoči udeležencev svetovne vojne lahko dokažejo, da so prelivali kri v znamenju križa in z blagoslovom katoliške cerkve, da so čuli s prižnic vspodbujanje in agitacijo za vojno in da je bil katolicizem tista moralna sila, ki je podpirala fizično in gnala množice v smrt. Če bi se odprli grobovi padlih na bojnih poljanah, bi okostnjaki lahko pričali, da je Vatikan s vsem svojim cerkvenim aparatom res v polni meri izpolnil zveličavno poslanstvo na svetu s tem, da je prav pridno pomagal pošiljati množice na oni svet. Dokazi, ki leže na dlan, pa katoliškim moralistom ne zadostujejo. Laž ima pri njih zelo dolge noge.

— Kongres političnih preganjancev. Kakor čujemo, se je sprožila misel, da bi se letos ob 10letnici izbruha svetovne vojne priredil kongres vseh onih, ki jih je Avstrija radi njih političnega mišljenja ob izbruhu vojne preganjala, jih internirala ali vtaknila v ječo. Kongres bi se naj vršil v Ljubljani, in sicer meseca avgusta. Predlog je vreden vsega uvaževanja.

— Umesten protest. Kakor znano, je črnordeča večina v zadnji seji občinskega sveta ljubljanskega sprejela predlog, naj mestna občina odpove stanovanjem vsem ruskim beguncem, ki so dobili streho na Gradu. Ta barbarski predlog je bil v občinskem svetu sprejet v trenotku, ko ni bila v zbornici navzoča opozicija. Ker bi pravomočnost tega sklepa imela za posledico, da bi bili na ceste vrženi številni ruski akademiki,

ki stannjejo na Gradu in posejajo naše vseučilišče, je vložil načelnik demokratskega kluba obč. svetnikov g. Josip Turk v roke velikega župana energičen protest proti temu sklepu z zahtevom, da naj vlada ta nehumani in v ničemer upravičeni sklep razveljavi. Prepričani smo, da bo vlada brez pomišljanja ugodila temu protestu, ker pač ne more in ne sme trpeti, da bi boljševiška maščevalnost uganjala svoje orgije že tudi v Ljubljani.

— Zemski ostanki čsl. poslanika dr. Cirila Duška so bili pripeljani, kakor smo že poročali, v ponedeljek 3. t. m. iz Aleksandrije v Trst na parniku »Heloane«. Pokojneca je spremljala njegova vdova ga. Pavla Duškova. Na pristanisku je čakala v polnem številu čsl. kolonija na čcu z inž. Kreibichom in ravnateljem podružnice Živnabank Skorkovskim. Poleg tega so bili navzoči tudi zastopniki čsl. trgovskih krogov v Trstu. Iz Pariza je prisel brat umrlega inž. Borivoj Dušek s soprogo iz Prage pa člani rodbine in njegov prijatelj senator dr. Kronsky. Kraljevega prefekta je zastopal svetnik Fabioli. Čsl. konzulat, na čelu z generalnim konzulom Machatim, se je udeležil sprejema polnoštevno in položil na krsto venec z nacionalnimi trakovi. Mrtvaški spreved od pristanika na kolodvor je vzbudil med tržaškimi občinstvom veliko pozornost in vsi listi so se spominjali pokojnega. Truplo so pripeljali v Prago včeraj. Pogreb se vrši v Pragi v soboto.

— Usposobljenost izpit za osnovne in meščanske šole pred izpričevalno komisijo v Mariboru (na državnem moškem učiteljskem) se prične dne 23. aprila ob 8. zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za dopust k usposobljenosti preizkušnji naj se predložijo po šolskem vodstvu pravočasno krajnemu šolskemu svetu, da bodo najkasneje do 15. aprila v rokah izpričevalne komisije. Prošnje naj se pišejo na celo polo in kolkujejo s 5 + 20 Din, vsaka priloga pa s 2 Din. — M. Pirc, predsednik.

— Sodna takse po novem taksem zakonu je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani v posebni brošuri, ki velja s poštnino vred Din 6.50.

— Smrti kosa. V Črnomlju je 22. februarja umrl g. Franjo Urbančič, upravitelj davč. urada v p. Dosegel je visoko starost 88 let. Blag mu spomin!

— Celjske vesti. Jubilej Josipa Serneca. V torek zvečer je zapelo Celjsko pevsko društvo ljubljantu podoknico. Pevci so bili nato povabljeni na mal zakušek, kjer so zopet zapeli. V imenu CPD mi je čestitil predsed. društva g. pr. K. Pink. omenjaljoč njegove mnogostanske zasluge na narodnem in kulturnem polju. Jubilar je s prisrčnimi besedami odgovoril, spominjajoč se nekaterih faz iz pol. borbe na Spod. Štajerskem. Svoje slavje je jubilar praznoval v ožjem rodbinskem krogu. — Baletni večer gđ. Rute Vavpotičeve, solopesalke kr. opere v Ljubljani, se vrši v soboto 8. marca ob 20. zvečer v mestnem gledališču. — Umrla je v Zavodni gospi Ivana Rehar v starosti 84. let. — Vlom. Neznani slikovci so v noči od 1. na 2. t. m. vlomili v avtogaržo v Gregorčičevi ulici. Odnesli so precej raznih delov od avtomobilov in povzročili s tem precejšnjo škodo. Zlikovcev še niso izsledili. — Uradni dnevi trgov. in obrtniške zbornice v Celju. V mesecu marcu bo samo en uradni dan dne 11. marca in to z ozirom na službene zadruške referente. Prihodnji mesec se vršijo gornji uradni dnevi redno, in sicer 1. 15. in 29. aprila itd. Kakor je bilo to svojčasno objavljeno. — Krajevna organizacija JDS razpošila svojemu članstvu pozive za priklasitev v organizacijo a prošnjo, da članstvo nakaže članski prispevek za 1924, da se zamore izvesti točna kontrola članskih imenikov. — Spored II. muzikal. predavanja Glasbene matice v Celju (v nedeljo 9. t. m. ob 11. dop. v Nar. domu): 1.) Dittersdorf: Godalni kvartet, Es-dur: I. Allegro. II. Andante. III. Menuetto. IV. Finale (Allegro vivace). 2.) Olazunov: Moderato iz Slovenskega kvarteta, op. 26. 3.) Olazunov: Interludium in modo antico op. 15. 3.) Dvofak: klavirski kvartet A-dur. Sodeluje celjski komorni kvartet in g. M. Sancierova.

— Mariborske vesti. Velikega župana dr. Ploja še vedno ni iz Pariza. Ker ni od nje nobenega poročila, domnevajo, da je v Parizu obol. — Anketa proti brezposelnosti. Splošna gospodarska kriza je tudi v Mariboru še bolj kot drugod povzročila tako občutno brezposelnost, da se je župan Orčar čutil dolžnega sklicati za četrtke dne 6. t. m. ob 20. v mestno posvetovalnico anketo, na katero so vabljeni vsi zainteresirani krogi. Vabilo pravi med drugim: »Število brezposelnih uslužbencev in delavcev v našem mestu stalno narašča in zavzema sedaj že razmerje, ki mora miren razvoj mesta ogroziti. Število obupanih družin je danes že toliko, da je danes potrebno misliti, kako bi jim bilo možno prisločiti na pomoč. Ne samo mestne občine, temveč tako zastopnikov delodajalcev kakor delojemalcev, kakor državne uprave dolžnost je, da se s tem vprašanjem bavi...« — Razpečevalci ponarejenih kolekov. V Mariboru se je že dle časa opazilo, da so gotove vrste kolki ponarejeni in sicer zelo slabo ponarejeni. Polica je sumila gotovo družbo, katere člani so želeli daleč preko svojih razmer. V soboto večer pa jim je zadržala zanjko ter jih aretirala. Med aretiranci so nahajali carnik Krstič ter njegova žena, Mariborčanka, rojena Pristernik. — Smetanova jubilejna slavnost ob sodelovanju češkoslov. jugoslov. lige »Glasbene Matice«, Narodnega gledališča in drugih društev se prične tudi v Mariboru na svečan način. Natančnejši spored se sledi.

— Nesreča. Helena Hubanova, žena spovednika, si je v sredo na brodu v Mellavo zlomila desno nogo. Ista nesreča se je pripetila Rozaliji Novak iz Sv. Lovrenca na Pohorju, katere so pripeljali v bolnico v

Maribor. — Predpustni dnevi so milni brez posebnih nezdov, je bilančevanja v gotovih slojih je bilo letos še več kot sicer. Se pač vse utapja v alkohol. — Vreme na pusti terek je bilo, posebno popoldne, naravnost krasno. V sredo smo imeli prvi tople dan s 15° C. — Razstava gradbenih načrtov. Kakor znano, je Kreditna in stavbna zadruga »Mojmir« v Mariboru sklenila od 9. do 16. marca prirediti v veliki kazinski dvorani razstavo gradbenih načrtov, s posebnim ozirom na cene, praktične malostanovanske hiše, samske domove, dom za reveže, dom za tuberkulozne in domove, primerne tudi za obrtnike z delavnicami v hiši. Ker se žele te razstave udeležiti tudi vnjeni interesi, se je otvoritev preložila od 9. na 16. marca z zaključkom 25. marca. Prijave se sprejemajo do 10. načrti za otvoritev do 13. marca. Udeležba je prosta posebnih pristojbin in prost je tudi obisk razstave. — Anketa za povzdigo gradbene akcije. Med razstavo gradbenih načrtov v Mariboru se vrši tudi anketa glavnih interesentov za povzdigo gradbene akcije in s tem v zvezi za rešitev stanovanjskega vprašanja. V to svrhu se pripravljajo za razpravo iz dosežanih izkušenj nathoj praktični nasveti, ki se formulirajo v konkretne predloge za spomenico na naslov centralne vlade, občin in drugih, za to vprašanje pristojnih korporacij. Poseben interes za udeležbo na tej anketi imajo naše stavbne zadruge, oziroma društva. Interes pa imajo tudi vsa gradbena podjetja, zastopniki industrije in trgovine in vsi oni, ki žele priti do lastnega doma. Anketa je določena na dan 19. marca ob 10. dopoldne poleg razstavne dvorane. V slučaju zadostne udeležbe že na dan otvoritve razstave 16. marca, se vrši prva anketa že istega dne popoldne. Prijave in nasloviti na zadrugo »Mojmir«, Maribor. — Občni zbor Kreditne in stavbene zadruge »Mojmir«. V nedeljo dne 16. marca po otvoritvi razstave gradbenih načrtov se vrši prvi občni zbor zadruge »Mojmir«. Občinski dnevni red, ki je razviden na uradni deski zadruge, je združen tudi z zanimivimi predavanji, ki so pristojna tudi nečlanom.

— Vestil iz Kranja. V nedeljo je bil pokopan 20letni mladenič Fran Radl. Podlegel je zavratni bolezn. Poveljstvo orožniške čete v Kranju je prevzel poročnik Srb Milan Kovičič. — Letošnje predpustne prireditve so potekle povsem ugodno. Zlasti sokolska maškarada, ki je privabila v bele dvorane Narodnega doma nad 800 ljudi. Letos prvič se je po dolgih letih uvedel na pusti terek zopet pustni korzo, ki je bil prav čeden. Drugo leto pričakujemo kaj večjega. — Občni zbor Gorenjske Sokolske Zupe, ki se je vršil na Svečnici, je dokazal, da prednjači GSZ, ostalim v vseh oziirih, zlasti pa v zidavi lastnih domov, katerega imajo skoro že vsa društva. Za leto 1924. so bili izvoljeni: za starosta dr. Ivan Semrav, za podstarosta Fran Dolenc, Skofja Loka, R. Osvald, Jesenice, J. Cvar, Kranj, za zapisničarja Jos. Česen, Kranj, za načelnika prosvetnega odseka dr. Obhersner, Jesenice. Prihodnje leto se bo vršil občni zbor v Skofji Loki.

— Iz Oviš na Gorenškem nam pišejo: Na kmetih imamo različne dušne pastirje, a le redki so taki, ki svoj pravi poklic razumejo in se zanj zanimajo. Tudi v naši farji imamo duhovnika, ki se briga za vse drugo, samo krščanska čednost in ljubezen do bližnjega mu je tuja. Dobro je to, da so naši farani tega gospoda pravčasno spoznali in da jim besede prečastiljivega ne gredo preveč k srcu. Naša fara napreduje. Pri imenovanju novih cerkvenih ključarjev se je župnik prišlijen od sedanjih razmer vdal v voljo faranov in imenovana sta bila dva naprednjaka, ki sta v čast visokemu imenovanju še isti dan, ko sta bila izvoljena, naročila »Domovino«, ki jo naš župnik najbolj sovraži. Dogodilo pa se je še nekaj drugega. Nekdo je pripomogel, da je iz oviške cerkve izginila politika, ki jo je župnik vsako nedeljo širil in oznanjal s prižnice. Župnik je dotično osebo nekoč zavrnil, češ da ne potrebuje njegovega denarja za farne zvonove. Časi pa se spreminjajo in župnik se je obrnil na dotičnika s prošnjo, da bi ne bilo napačno, ako tudi on položil mali dar sosedni fari na oltar. Naprednjak je bil takoj pripravljen in ker župnika dobro pozna, je zadel na pravo struno. Stavil mu je predlog, da je pripravljen dati 2000 K za farne zvonove, ako se župnik obveže, da ne bo pol leta črnil v cerkvi nobene besede o politiki. Župnik je bil s tem predlogom zadovoljen, sestavil je pisмено pogodbo in jo lastnoročno podpisal. Župnik se dosedaj tega pridno drži v veliko veselje faranov, kajti pridiga je sedaj zelo kratka. Kar ni mogel doseči kancelarparagraf, je dosegel prispevek za zvonove. Dobro bi bilo, ako bi bilo še mnogo takih mož, ki bi imeli sredstva in priliko, da spremene cerkev v to, za kar je v resnici namenjena.

— Zahvala. Ob priliki poroke gđ. Olge Tušarjeve z g. Fran Praprotnikom se je nabralo za gled. oder Narod. čitalnice v Sodi. Šiški 350 Din, za kar izreka odbor najhkranjejšo zahvalo. Odbor.

— Kako stoji sedaj kvota? Večinoma so vse dežele že izčrpale svojo priseljenško kvoto za tekoče fiskalno leto, ki gre od 1. julija 1923 do 30. junija 1924. Od skupne letne kvote vseh dežel, ki znaša 371.803, je dne 26. jan. preostajalo še 10.098. To je vse, kar sme priti v Ameriko priseljencev do konca junija. Dežele z največimi kvotami, kot Angleška, Nemška, Italija, Poljska in Rusija so že izčrpale svojo kvoto. Imed onih malo držav, ki imajo še nekaj kvote na razpolago je Jugoslavija. Dne 26. jan. je preostajalo še 671 od njene letne kvote. Več kot polovica od 10.098 priseljencev, ki smejo še priti, spada pod kvote skandinavskih držav. Francoska je onega dne imela čez 1000 priseljencev še na razpolago, Avstrija čez 700 in par drugih držav še neke manjše ostanke. Tudi Reka je imela še preostanek od 10.

— Statistika letalstva. Francija ima 1542 letal in 30.605 mož, izveščanih v letalskih poslih. V Italiji imajo 720 letal ter 11.000 letalcev, na Angleškem 599 letal in 30.215 letalcev, na Japonskem 548 pa 5700 letalcev, v Ameriki 420 letal in 8500 letalcev, v Češkoslovaški 228 letal in 1200 letalcev, v Belgiji 189 letal ter 1990 letalcev, na Poljskem 126 letal pa 1700 letalcev. Tu so naštet samo vojska letala.

— Mestna zastavilnica ima tomesčno dražbo julija 1923 zastavljenih predmetov 13. marca t. l. popoldne.

— Polješka kronika. Tekom včerajšnjega dne so prišle na policijo sledeče ovadbe: 2 radi tatvine, 3 radi prestopka cestnopolijskega reda 3 radi nedostojnega vedenja, 1 radi nezgode, 1 radi prekorakenja policijske ure. — Držen roparski napad. Ko se je vračal 5. t. m. okoli 21. ure vpkokojni svetnik Anton Krizman proti domu, ga je na vogalu med Hilsrjevo in Vegovo ulico ustavil nek neznanec, rekoč: »Imate kaj šnopsa na prodaj?« Nato pa je nenadoma skušal iztrgati Krizmanu zlato veržico z uro, kar se mu pa vsled odpora slednjega ni posrečilo. Neznane je nato nobegnul. — Tatvina sukne. Mihael Savcu iz Florjanske ulice je bila ukradena suknja, vredna 1000 Din.

— Poledice pjanosti. Kot drugi slučaj je prišel na občno klop posestnik Pavel Madaras iz Čentave pri Dol. Lendavi, ki je obtožen, da je v pjanosti težko ranil svojega sosedo Stefana Zerdina. Obtožene je s sekiro s tako silo udaril svelega sosedo po glavi da mu je pri tej prli uho zbil ter glavo težko ranil, tako, da je sosed Zerdin za vedno poobiljen. Kljub tej težki poškodbi sta se pobotala ter je bila obsojena, oprale se na to, misleča. Obsojen je bil na dve leti težke ječe.

— Roparji napadli trgovca v avtomobilu. Pred dnevi so odpotovali iz Kotora v Ermenovi štirje trgovci vozeč se z avtomobilom. Med krajeva Morina in Risna pa je avtomobil ustavilo sedem razbojnikov, ki so trgovce oplenili in oropali do gola. Orožniki roparje zasledujejo.

— Prepovedani madžarski koledarji. Ministrstvo notranjih del je prepovedalo razširjenje in prodajanje vseh na Madžarskem tiskanih madžarskih koledarjev za leto 1924., ker pišejo proti našim državnim interesom.

— Sednateletni mladenič iz zaslednega ozemlja 1882 mesta kolporterja, sluga ali kaj sličnega. Čenene ponudbe naj se pošljejo Pokralskemu odoru Jugoslov. Matice v Ljubljani, Pred Škofijo 21./I.

— Epilog k ljubljani tragediji v Ostjaku. Poročali smo pred dnevi o ljubljani tragediji, ki se je odigrala v Ostjaku, kjer je železničar Pavel Takaš ustrelil štirkrat na svojo ljubico Viktorijo Klus in nato sam sebe. Kot poročalo listi, je Takaš že umrl, Klusova pa se bori s smrtjo.

— Razne nezdove in pretepi. Hlapca Frana Veharja, stannjočega na Logu, je ugriznil pes posestnika Frana Novaka nevarno v desno oko. — Posesnikovega sina Alojzija Piškurja iz Velikega Gabra pri Novem mestu, je posestnikov sin Alojz Sajc iz Žabjaka pri Novem mestu pretepel s kolom tako, da je dobil Piškur težke poškodbe po levih roki, na glavi in po nogah. — Franc Kranj iz Loke je udaril posestnikovega sina Frana Žagarja s šiške s kolom po glavi in ga težko poškodoval. — Delavec Gregor Burger iz Medvo je padel in si zlomil levo roko. — Antoniji Novak, hčerki delavca iz papirnice v Vevčah, je vrkel nek doček kamen v glavo, da ji je zbil levo oko. — Vsi poškodovanci so bili prepeljani v ljublj. bolnico.

— Iz raznih krajev države. V Somboru se je ustrelil vojaški zdravnik kapetan dr. Aleksen Wittmann. Vzrok kamoroma ni točno znan, trdi se pa, da je Wittmann izvršil samomor, ker je imel biti s 1. tega meseca reduciran. — V selu Pivca pri Virovitici je štiriletno dete Ignaca Bodija pilo očetno kislino in je po težkih mukah umrlo. — Na glavo glasovitega razbojnika Mehmeda Delli je ministrstvo notranjih del razpisalo nagrado 100.000 Din. — V Ostjaku je izvršil samomor notorčni pianec Morik Kuhaf, rodom iz Prestiževa v Češkoslovaški. Prezrel si je z brivice vrat. — Zloglasni ropar Isin Kamber je te dni vdrl v hišo Arnavta Musulife Sefera in zahteval od slednjega, da mu da hrane za njega in za njegove tovariše. Ko je Sefer to zahtevu odbil, mu je ropar odsekal desno uho in brke na desni strani.

— Zeložadne bolečine, pomanjkanje krvi, motenje prebave, ki so izvajali iz tozasti črevesja se hitro odstrani z grenčice »Franz-Josef«.

— Uradna vremenska napoved. Dn. 6. t. m. Uradna vremenska napoved za 6. t. m. Spremenljiv. Temperatura vremenljiva.

HENNY PORTEN V FILMU

Kino »Ljubljanski dvor« predvaja od četrtka do nedelje 9. t. m. kolosalno historični film »Grof Strvenses«. Vsečina filma je sledeča: Zdravnik in prijatelj naroda. — »Svobodomislstvo«. — Kraljeva zaročnica in zdravnik. — Nori kralji. — Prvi minister. — Narodna svoboda. — Nevoščljivci in intriganti. — Ječa in smrt kot nagrada za plemenita dela. — Film je do srca ganljiva tragedija. Poleg Henny Porten, priljubljene filmske dive, nastopajo v filmu glasoviti umetniki kakor Harry Liedtke, Walter Janssen, Louis Ralph in dr.

Poizvedbe.

— Najdena je bila 1. t. m. vroča čobuljka. Če se v teku treh dni lastnik ne oglasi na dolenski mitnici, se bo blago prodalo.

— Izgubila se je na Savi prvi maškaradi v Narodnem domu ržna torbica (crn-lakasta). Pošten najditelj se prusi, da je čuda na upr. »Slov. Naroda«.

Gosnondarstvo.

— Poziv vsem delničkim družbam s sedežem v Sloveniji! Delniške družbe s sedežem v Sloveniji (s Prekmurjem) se pozivajo, da predložijo nadzornemu odboru v roku 14 dni, potem ko se je po statutarnem določilu vršil redni občni zbor, rač. zaključek (bilanco in račun izgube in dobička) za preteklo poslovno leto in od družbinega vodstva poverjen prepis zapisnika o občnem zboru, ki je odobril letne račune. Računski zaključek morajo objaviti družbe z delniško glavnico večjo nego en milijon dinarjev v Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti in tudi v Službenih Novinah v Beogradu, in sicer s navedbo višine in izplačila dividende.

— Vprašanje tičalo se gostilničarstva in krčmarstva obrti. Z razpisom od 21. II. 1924. št. 648/III je izdalo ministrstvo trgovine in industrije svojemu ljubljanskemu oddelku navodilo za izvrševanje taksnega zakona in obeh izvršilnih pravilnikov v pogledu omenjenih obrti. Navodilo ugotavlja, da sta s pravilnikom notranjega ministrstva (člen 4) v Sloveniji uvedena nova pojava gostilne in kavarne, ki se imata sedaj edino uporabljati brez nastavevanja posebnih pravic, ki jih predvideva § 16 obrtnega reda. Kavarinski obrt vsebuje dve različni vse pravice iz § 16 točke b, c, d, e, f, in g omenjenega zakona t. j. pravice oddajati jedila, točiti alkoholne pijače (tudi žganje), umetna in polvina, oddajati kavo, čaj, čokolado in druge gorke pijače ter okrepčila in imeti dovoljene igre. Gostilničarski obrt obsega poleg tega še pravico prenočevati tuje. Samostojno izvrševanje obrta zgolj s pravicami po točkah a, f, in g je nemogoče, temveč mora biti združeno s pravico točenja alkoholnih pijač. Možna je le obrtoma izvršena oddaja gorkih in mrzlih jedi (§ 16 lit. b obrtnega reda) kar velja kot koncesionarni obrt in se obravnava še po dosedanjem obrtnem redu. Pri drugih vrstah dosedanjih gostilni t. j. pri novi gostilni in kavarni pa je prešla pristojnost od obrtnega na policijsko oblast, in veljajo za te obrti po večini določila taksnega zakona in pravilnikov. Glede njih so razveljavljena določila, ki se nanašajo na potrdilo sposobnosti poslovanja in osebe, na izdajanje dovoljenja in izvrševanje obrta, na zakupnike in namestnike, na pravice vdov in nedoletnih dedičev, na prenos in odvzete obrtne pravice, na prestopke in kazni ter na postopek in prizive. Vsa druga določila obrtnega reda, katerih se omenjeni pravilnik ne dotika, posebno ona, glede policijskega nadzora, glede obrtne zadruge in obrtnega registra ostanejo v veljavi. Zakon z dne 23. 6. 1881 drž. zak. št. 62 glede točenja žganih alkoholnih pijač na drobno je s pravilnikom istotako razveljavljen. Za mladoletne in vdove se zahteva potrdilo o osebnih sposobnostih in o pravici do točenja. Od takse za osebno pravico so oproščeni mladoletni otroci in pravne osebe, morajo pa zato nastaviti poslovodjo, ki ima potrdilo o osebnih sposobnostih. Vdova ni oproščena te takse. Takse za točenje plačajo tudi mladoletni kakor vdova. Izvzemajo zgornji slučaj za poslovodjo ni potreba ne potrdila osebnih sposobnosti, ne priloge pri obrtnem oblistu. Njega odobri le finančno oblast. Zakup obrta je nemogoč tako pri gostilni in kavarni, kakor pri prodaji alkoholnih pijač na drobno in na debelo. V obče veljajo za poslednje obrti slične pravice in dolžnosti, kakor za gostilne in kavarne. Dosedaj pridobljene pravice glede zakupa namestnikov ostanejo nedotaknjene. Poslovanje obrtnih oblistov pri pridobitvi ene ali druge omenjenih obrtnih pravic obstoji pravzaprav le v vpisu obrti v obrtni register za koncesionarno obrt. V to svrhu je potrebna priloga ob priložitvi potrdil o krajevnem in zasebnem pravu in pravici do točenja alkoholnih pijač. V ostalem so izdana nekatera navodila glede prehodnega postopka.

— g' Novosadska blagovna borza 8. marca. Na produktih borzi notraja: Pšenica baška, 79-80 kg, 2%, 1 vag. 335, baška dupl. kasa, 3 vag. 332,50-335, oves baški dupl. kasa, 2 vag. 240, koruza baška 1 vag. 247,50, dupl. kasa, 31 vag. 245-262, sremska, 6 vag. 255, moka št. 6-6 6 vag. 230, št. 6-6 1 vag. 310. Tendence mirna.

— g' Zlinski sejem v Ljubljani. Na včerajšnji živinski sejem je bilo prignanih 417 konj, 105 volov, 69 krav, 8 telet in 84 prašičev. Voli I. vrste so se plačevali do 14 Din za kg, II. vrste do 13 Din, III. do 12 Din; krave 7-9 Din za kg žive vage; 6-8 tednov stari plemenski prašiči 10-12 Din; 100-1000 Din; pitani prašiči 21,50 Din par. 700-1000 Din; težki do 20.000 Din par.

— g' Dobava električnega materiala. Direkcija državnih železnih razpisuje dobavo raznega električnega materiala. Poziv pri ekonomskem oddelku Gospodarskega sveta. Kolekovane ponudbe do 12. marca.

— Prodaja lesa in drva. V gozdnih kompleksih Pokluka, Mežaklja, Martulek šumske uprave Bled in Martinček, Jelovca in Notranji Bohinjske šumske uprave Bohinjska Bistrica se odda na panju približno 13.635 plm mehkega, 290 plm trdega lesa za tehnično porabo, 910 plm mehkih, 15.460 plm trdih drvi ter 1500 prn smrekovega lubja. — S takso 100 Din in 10% vadijem opremljene ponudbe je vložiti do 15. marca 1924 pri Direkciji šum v Ljubljani. Natančnejša pojasnila pri direkciji in pri šumski upravi.

— g' Vrtnarska in sadlarska podružnica za Ljubljano priredi letos ciklus predavanj. Predavali bodo: dne 7. marca g. kmet svetnik Viljem Rohman; o vrtnem gnojenju; dne 14. marca g. viš. sadi. nadr. Humek; o vzgoji prtičnega sadnega drevesa; dne 21. marca g. viš. klet. nadzornik Fr. Gombač; o saditvi in oskrbovanju trt v vrtovin; dne 28. marca g. viš. rač. svet. A. Bukovc; o letnih cvetlicah; dne 4. aprila g. nadzornik Andr. Skušl; o ureditvi naših vrtov glede na lepoto; dne 11. aprila g. prof. Jos. Verbič; o sadnih škodljivcih. Predavanja bodo na moškem učiteljsku v šolski dvorani, vsake ob 20. urah.

— g' Vrtarska in sadlarska podružnica za Ljubljano priredi letos ciklus predavanj. Predavali bodo: dne 7. marca g. kmet svetnik Viljem Rohman; o vrtnem gnojenju; dne 14. marca g. viš. sadi. nadr. Humek; o vzgoji prtičnega sadnega drevesa; dne 21. marca g. viš. klet. nadzornik Fr. Gombač; o saditvi in oskrbovanju trt v vrtovin; dne 28. marca g. viš. rač. svet. A. Bukovc; o letnih cvetlicah; dne 4. aprila g. nadzornik Andr. Skušl; o ureditvi naših vrtov glede na lepoto; dne 11. aprila g. prof. Jos. Verbič; o sadnih škodljivcih. Predavanja bodo na moškem učiteljsku v šolski dvorani, vsake ob 20. urah.

— g' Vrtarska in sadlarska podružnica za Ljubljano priredi letos ciklus predavanj. Predavali bodo: dne 7. marca g. kmet svetnik Viljem Rohman; o vrtnem gnojenju; dne 14. marca g. viš. sadi. nadr. Humek; o vzgoji prtičnega sadnega drevesa; dne 21. marca g. viš. klet. nadzornik Fr. Gombač; o saditvi in oskrbovanju trt v vrtovin; dne 28. marca g. viš. rač. svet. A. Bukovc; o letnih cvetlicah; dne 4. aprila g. nadzornik Andr. Skušl; o ureditvi naših vrtov glede na lepoto; dne 11. aprila g. prof. Jos. Verbič; o sadnih škodljivcih. Predavanja bodo na moškem učiteljsku v šolski dvorani, vsake ob 20. urah.

— g' Vrtarska in sadlarska podružnica za Ljubljano priredi letos ciklus predavanj. Predavali bodo: dne 7. marca g. kmet svetnik Viljem Rohman; o vrtnem gnojenju; dne 14. marca g. viš. sadi. nadr. Humek; o vzgoji prtičnega sadnega drevesa; dne 21. marca g. viš. klet. nadzornik Fr. Gombač; o saditvi in oskrbovanju trt v vrtovin; dne 28. marca g. viš. rač. svet. A. Bukovc; o letnih cvetlicah; dne 4. aprila g. nadzornik Andr. Skušl; o ureditvi naših vrtov glede na lepoto; dne 11. aprila g. prof. Jos. Verbič; o sadnih škodljivcih. Predavanja bodo na moškem učiteljsku v šolski dvorani, vsake ob 20. urah.

— g' Vrtarska in sadlarska podružnica za Ljubljano priredi letos ciklus predavanj. Predavali bodo: dne 7. marca g. kmet svetnik Viljem Rohman; o vrtnem gnojenju; dne 14. marca g. viš. sadi. nadr. Humek; o vzgoji prtičnega sadnega drevesa; dne 21. marca g. viš. klet. nadzornik Fr. Gombač; o saditvi in oskrbovanju trt v vrtovin; dne 28. marca g. viš. rač. svet. A. Bukovc; o letnih cvetlicah; dne 4. aprila g. nadzornik Andr. Skušl; o ureditvi naših vrtov glede na lepoto; dne 11. aprila g. prof. Jos. Verbič; o sadnih škodljivcih. Predavanja bodo na moškem učiteljsku v šolski dvorani, vsake ob 20. urah.

— g' Vrtarska in sadlarska podružnica za Ljubljano priredi letos ciklus predavanj. Predavali bodo: dne 7. marca g. kmet svetnik Viljem Rohman; o vrtnem gnojenju; dne 14. marca g. viš. sadi. nadr. Humek; o vzgoji prtičnega sadnega drevesa; dne 21. marca g. viš. klet. nadzornik Fr. Gombač; o saditvi in oskrbovanju trt v vrtovin; dne 28. marca g. viš. rač. svet. A. Bukovc; o letnih cvetlicah; dne 4. aprila g. nadzornik Andr. Skušl; o ureditvi naših vrtov glede na lepoto; dne 11. aprila g. prof. Jos. Verbič; o sadnih škodljivcih. Predavanja bodo na moškem učiteljsku v šolski dvorani, vsake ob 20. urah.

— g' Vrtarska in sadlarska podružnica za Ljubljano priredi letos ciklus predavanj. Predavali bodo: dne 7. marca g. kmet svetnik Viljem Rohman; o vrtnem gnojenju; dne 14. marca g. viš. sadi. nadr. Humek; o vzgoji prtičnega sadnega drevesa; dne 21. marca g. viš. klet. nadzornik Fr. Gombač; o saditvi in oskrbovanju trt v vrtovin; dne 28. marca g. viš. rač. svet. A. Bukovc; o letnih cvetlicah; dne 4. aprila g. nadzornik Andr. Skušl; o ureditvi naših vrtov glede na lepoto; dne 11. aprila g. prof. Jos. Verbič; o sadnih škodljivcih. Predavanja bodo na moškem učiteljsku v šolski dvorani, vsake ob 20. urah.

Izpred sodišča.

Ljubljana, 6. marca.

TEŽKA TELESNA POSKODBA

Včeraj smo poročali o težki telesni poškodbi, ki jo je prizadel Jožef Ložar Ivamu Polžu iz Ihava. Porotniki so zamikali z 10 proti 2 glasovoma krivdo težke telesne poškodbe in potrdili krivdo glede prekoračenja silobrana, naka je bil Ložar obsojen na 6 mesecev ječe in plačati mora poškodovancu 10.000 Din za povračilo bolezenskih stroškov ter 25.000 Din odškodnine za prizadeto trajno pohajenje. Zagovornik obtoženca je radi previsoke odmerjene kazni vložil priliz.

NEPOSTEN CARINIK. — KUPČIJE S TIHOTAPCI

Na obtožni klopi sedi danes pred porotniki 25letni Otokar Zorn, carinik v ostavki, bivši uradnik sporedne carinarnice v Kozarih pri Starem trgu-Rakeku, sedaj vojak v Valjevu, ki je obtožen hudodelstva zlorabe uradne oblasti po § 101. kaz. zak. Obtožnica očita Zornu: Dne 26. februarja leta 1921. je v Cerknici prodal šestim tihotapcem zaplenjenih volov za 15.500 Din. v licitacijski protokol pa je vključil 10.314 ljenega, naka mu je slednji izplačal 700 Din dinarjev 50 para. Voto 5185 Din 50 para je pridržal zase. — Dalje je 24. februarja v Kozarih zamenjal zdravega zaplenjenega vola posestniku Andreju Telicu za pohajljivega, naka mu je slednji izplačal 700 Din nagrade. — Istega dne je v Cerknici na javni dražbi prodal 9 zaklanih volov za 20.745 Din. v licitacijskem zapisniku pa je izkazal samo znesek 18.745 Din. Torej si je pridržal 2000 Din. Te zaplenjene vole je je poleg tega prodal za naravnost smešno nizko ceno, in sicer jih je prodal baš istim tihotapcem, katerim so bili zaplenjeni. — Očividno, in kar tudi trdi priče, ki so bile na dražbi navzoče, je bil s temi tihotapci domnjen. Da je vole res prodal za nizko ceno je razvidno iz tega, ker je eden izmed kupcev kasneje prodal samo štiri vole za vso 13.500 Din. — Na sled sta prišla tem sleparjem orožnika Hudaklin in Ivan Mauri, ki sta zaplenila prvo partijo volov in jo

izročila upravičeni carinarnici, Zornu. Ko so bili volje prodani, je bila od skupne vsote razdeljena nagrada, in sicer sta prejela orožnika od vključene vsote 10.314 Din, po odbitku raznih manjših stroškov, nagrado 5104,24 Din, uprava fonda finančne straže in državna blagajna pa sta prejeli vsak eno četrtino zneska, in sicer 2552 Din. — Orožnikoma pa se je sedla skupna vsota za šest volov nekoliko preneha. Napravila sta polzvedbe in ugotovila, da je Zorn vole prodal za 15.500 Din, v licitacijski protokol pa je vključil samo 10.314 Din 50 para. — Orožnika sta zadevo takoj prijavila glavni carinarni, ki je uvedla preiskavo. Med tem je obtoženec še podal ostavko na svojo službo. Preiskava je razkrila poleg te Zornove sleparije, še nekaj drugih malverzacij, naka je bil obtoženec, ki je moral medtem k vojakom v Valjevo, aretiran.

Obtoženec zanika vsako krivdo in do sledno tudi svoja dejanja. Zaslusane so bile tekom dopovedne razne priče, med drugimi posestnik Ronko iz Cerknice, ki je kupil prvo partijo volov za 15.500 Din. Priča izpove, da je obtoženec izplačal omenjeno vsoto. Zanimiva je bila tudi izpoved priče Anton Modica, gostilničarja na Rakeku, ki je bil pri dražbi druge partije volov navzoč in trdi, da je Zorn pred dražbo ponudil kavčijo, da ga je na slednji zavrnil, češ da je prepozno. Bil je očividno domnjen s tihotapci, ki so bili na dražbi. — Sodišče je tekom preiskave odredilo tudi aretacijo Telica, in sicer radi zlorabe podkupovanja državnega uradnika.

Razprava se nadaljuje.

MARIBORSKA POROTA

— Umor zaradi drv. V sredo se je kot prvi zagovarjal pred mariborskim porotnim sodiščem Vida Mikloš, posestnik iz Sv. Ide pri Lendavi. Obtožen je, da je dne 16. decembra 1923 v šentidmskem gozdu ubil a sekiro svojega soseda Vendo Peharja, ki je obtoženca zaslišal v svojem gozdu pri tatvini drv. Porotniki so vprašanje radi umora zanikali, potrdili pa vprašanje uboja, naka je sodni dvor izrekel sodbo na 7 let težke ječe.

To in ono.

ZAPOSLENOST V POEDINIH AMERIŠKIH DRŽAVAH.

Izgled za tekoče leto.

Federalni urad za posredovanje dela (U. S. Employment Service), ki spada pod Department of Labor, je ravnokar izdal za javni pregled o delavnih razmerah v 44 zveznih državah, kakršne so sedaj in kakršne utegemo biti tekom tekočega leta. V naslednjem hočemo na kratko navajati poročila zlasti iz držav, kjer so naši rojaki zaposleni v večjem številu.

ARIZONA. Kar se tiče zaposlenosti se potreba in zaloga glede vsih vrst delavcev približno pokriva. Delavnost v industriji nadaljuje in nič ne kaže, da bi pojenjala. Obrat v rudnikih, mlinih in železniških središčih je živahen in za leto 1924 prevladuje optimizem. Minulo leto je bilo jako dobro za farmarje in bržkone bo leto 23 še več zemlje obdelane kot dosedaj.

CALIFORNIA. Zaposlenost v industriji izgleda za to leto jako ugodno. Splošno se pričakuje, da bo l. 1924 izredno veliko dela v gradnjah. Minulo leto je bilo jako dobro za farmarje in bržkone bo ta prosperiteta nadaljevala tudi za tekoče leto. Kar se tiče dela v rudnikih, se vršijo priprave za obširno produkcijo tekom l. 1924. Sodeč po sedanjih razmerah, bo letos ravno tako živahno povpraševanje po delavcih, kot lani, in se bo potrebovalo še več nezurjenih delavcev.

COLORADO. Dasi sedaj obstoja običajni zimski prebitek sezonskih delavcev, vse kaže na to, da bo primanjlovalo delavcev tekom letošnje gradbene in poljedelske sezone. Obrat v industriji nadaljuje. Industrije se nadalje obratujejo obsežno in vse kaže na to, da se bo v nekaterih strokah tekom tega leta obrat še povečal, kar bo imelo za posledico še večjo potrebo po izurjenih in nezurjenih delavcih kot lani. To velja zlasti glede poljedelstva, električnih naprav, irigacije, izsuševanja in drugih gradb, kakor tudi plina in petroleja. Ta čas je nekoliko manj zaposlenosti v kovinskih rudnikih, ali pričakuje se, da se bo aktivnost v tej industriji povečala in da bo velika potreba po kovinskih rudarjih. Zaposlenost v premogovnikih se je nekoliko povečala tekom minulih tednov in izgleda dobro za bodočnost. Jeklarne so posebno aktivne in bodo bržkone tudi v bodoče.

IDAHO. Očividno je v tej državi jako malo nezaposlenosti. Ne pričakuje se nikakoli pomanjemanje industrijalne aktivnosti za tekoče leto. Potreba po izurjenih in nezurjenih delavcih bo skoraj enaka oni prejšnjega leta. Pričakuje se, da bo rudarska industrija, ki je sedaj v izbornem stanju, razširila svoj obrat tekom leta 1924. V tej industriji bo potreba po izurjenih in nezurjenih delavcih ravno tako velika, če ne večja, kot lani; zlasti velja to glede izurjenih rudarjev, katerih sedaj odločno primanjkuje.

ILLINOIS. Tu ni opaziti nikakoli pomanjemanje industrijalne aktivnosti, razum kar se tiče sezonskih delavcev. Edine stroke, kjer se nekoliko manj dela, so industrije jekla in poljedelskih strojev. V gradbeni stroki bo letos ravno toliko, in morda še več dela kot lani. Farmarji so imeli precej dobro leto in so optimistični glede tekočega leta. Zaposlenost v premogovnikih se povečuje in pričakuje se, da za par mesecev bo znatno več premogarjev zaposlenih. Na sploh vse kaže na to, da bo leto ravno tako velika, če ne večja, potreba po izurjenih in nezurjenih delavcih. Bilo pa je decembra 1923 bržkone več nezaposlenosti kot v enakem mesecu l. 1922. To pa ni posledica industrijalne dejavnosti, marveč in

popolnoma pripisati obširnemu pritožu ljudi iz drugih držav, posebno okolišini, da je čez 100.000 črncev prišlo z juga v državo Illinois.

KANSAS. Obrat v industriji nadaljuje povoljno in le malo nezaposlenosti je opaziti širom vse države. Bržkone bo nekoliko manj dela v mlinih in v gradbeni stroki, ne pričakuje se pa nikake nezaposlenosti v teh strokah. Zgradilo se bo veliko novih cest. Farmarji, izvenšeni one, ki se izključno bavijo z mlekarstvom in perutninarstvom, so imeli jako slabo leto, zlasti radi suše, deževja in povodni. Vendarle prevladuje za leto optimizem. Kar se tiče potrebe in zaloge delavcev bo letos bržkone ravno toliko delavcev, kolikor se jih bo potrebovalo. Delodajalci trdijo, da delavci veliko manj prehajajo iz ene službe v drugo.

MISSOURI. Jako malo je nezaposlenosti in aktivnost v industriji nadaljuje povoljno. Potreba po vseh vrstah delavcev bo ravno tako velika kot lani. Slabo pa je sedaj glede dela v premogarski industriji, kakor tudi v svinčnih in cinkovnih rudnikih; premogovniki obratujejo le dva ali tri dni na teden.

MONTANA. Primanjlokuje izurjenih kovinskih rudarjev, na drugi strani pa se opazuje neznamenit pribitek nekaterih vrst delavcev. Delavne razmere bodo približno iste kot lani. Na snloha pa vse kaže na to, da v industriji in poljedelstvu bodo tekom leta prevladovala boljše razmere kot tekom minulih mesecev.

NEW JERSEY. Opaza se tačas neko sezonsko pomanjemanje industrijalne aktivnosti. Očividno pa je jako malo nezaposlenosti. Industrijalni in delavni izgled za leto 1924 je jako ugoden. Sploh se misli, da bo tekom tega leta potreba po vseh vrstah delavcev ravno tako velika kot lani. Zlasti bo velika potreba po delavcih v stavbnih stroki in za javne gradnje. Farmarji so nekoliko oplošeni radi slabega lanskega uspeha. Zdi se, da bo nekaj farm zasuščenih, ker je težko dobiti poljedelske delavce.

NEW YORK. Radi zimske sezone je zaposlenost nekoliko pomanjela v nekaterih industrijah, ni pa nikjer v državi velikega vprašanja nezaposlenosti. Pričakovanje glede industrije in zaposlenosti za tekoče leto se pa smatrajo za izborna. Jako verjetno je, da bo tekom prve polovice tega leta povpraševanje po vseh vrstah delavcev ravno tako veliko kot v isti dobi lanskega leta, in bo morda še večje glede nekaterih strok. Namernane stavbne gradnje še presejajo one lanskega leta in je prav sigurno, da bodo imeli vsi ljudje gradbene stroke polno dela, čim preneha sedanja sezonska nezaposlenost, ki pa je letos jako maha. Gradnja cest in občinske gradnje bodo zaposlovala veliko število delavcev raznih strok.

(Nadaljuje se.)

REKORD V KLANJU PRAŠIČEV.

Lansko leto so v Združenih državah pod federalnim mesečnim nadzorstvom zaklali čez 10 milijonov več prašičev kot v katerikoli prejšnjem letu. Glasom živilno-rejskega urada (Bureau of Animal Industry) poljedelskega departementa je bilo tekom leta zaklanih 53.333.708 prašičev. Najvišji prejšnji rekord je bil dosežen leta 1922, ko so zaklali rekord čez 43 milijonov prašičev.

Meseca decembra se je zaklalo več prašičev kot v katerikoli drugem mesecu istega leta. Nič manj kot približno 5.600.000 jih je bilo ta mesec zaklanih pod nadzorstvom federalnih mesozidarjev. Rekord v tem pogledu pa drži med meseci januar leta 1919, ko je bilo zaklanih čez 5.000.000 prašičev.

Najnovejša poročila.

Radičevski poslanec v Beogradu.

Parlamentarna situacija se je spremenila. — Vlada v težavnem položaju.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Danes ob 7. zjutraj je prispel v Beograd podpredsednik HRSS posl. Ivan Predavec. Njegov prihod je takoj dopoldne izval v parlamentarnih krogih neobičajno veliko pozornost. Ugotavljajo vsi, da se je s tem parlamentarna situacija popolnoma spremenila in da so sedaj vsi, zadnje dneve razširjeni pesimistični glasovi bili zadnji poskus radikalne stranke za preprečitev sestave opozicijskega bloka.

Posl. Ivan Predavec je sedaj ob 12. sprejel v muslimanskem klubu zastopnike domačega tiska ter jim dal zelo obširno poročilo o stališču HRSS napram Beogradu in o sklepih, da pride gotovo število radičevcev v narodno skupščino. Posl. Ivan Predavec je med drugim vsakemu dopisniku, kakor tudi ostalim izjavil,

da je Hrvatska republikanska sejijska stranka na svoji nedeljski konferenci v Zagrebu soglasno sklenila, da se podpre ustanovitev opozicijskega bloka in da da bloku primerno število poslancev na pomoč. Mi smo spornozumno z JMO in SLS sklenili, da damo bloku na razpolago vsa naša sredstva. Na tej seji HRSS je bil odobren soglasno brez vsakega ugovora sklep, da podpremo akcijo bloka.

Posl. Predavec je odločno zanikal vsa poročila listov, da ni bil sklep vodstva odtidi v Beograd sprejet soglasno in da so na seji vladala velika nasprotstva, oziroma načelne difference.

Sklep o prihodu v Beograd je bil soglasen, je večkrat ponovil poslanec Predavec, priznal pa je, da so se pojavila med razpravo o tem vprašanju na sestanku nekatera nasprotja. Na podlagi sklepa so takoj vsi navzoči poslanci HRSS izročili strankinemu vodstvu svoja poslanska pooblastila razun 10 do 15 poslancev, ki so bili pooblastila pustili doma.

Predavec izroči danes ali jutri poverilnice.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Ker se danes dopoldne vrši glavna seja ožjega odbora DS, ni bilo sestanka med šefi opozicijskih skupin. Ljuba Davidović, dr. Korošec, dr. Spaho in Predavec se danes ob 16. popoldne sestanejo na skupni konferenci, na kateri se določijo vse formalnosti, kako je treba nastopati pri izročitvi poslanskih pooblastil predsedstvu narodne skupščine. Kakor je izjavil posl. Predavec novinarjem, je čisto gotovo, da se pooblastila izroče danes ali najpozneje jutri in da se ni

kakor ne ponovi slučaj z dr. Krnjevićem, ki je v zadnjem momentu odpotoval in ni izročil pooblastil. — Glede števila poslancev, ki imajo priti v Beograd, še ni po izjavi Predavca točno določeno. Vsekakor pride v Beograd okoli 50 poslancev. O tem ima sklepati današnja konferenca načelnikov opozicijskih skupin.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Na vprašanje Vašega dopisnika, če je res, da se odtegne okoli 50 radičevih poslancev od pluga in motike ter prispe v Beograd, je posl. Predavec potrdil, da je to sigurno in je še enkrat ponovil, da bo sledila izročitev pooblastil predsedstvu narodne skupščine danes popoldne in najkasneje jutri dopoldna. — Kakor hitro bo potem izvršena verifikacija radičevih mandatov, tedaj prispe vsi za podporo bloku potrebni poslanci v Beograd. Glede verifikacije je posl. Predavec izrazil tudi svoje trdno prepričanje, da se bo verifikacija mandatov morala izvršiti točno po parlamentarnih običajih, po določenih skupščinskega poslovnika in v smislu ustave ozhroma zakona, prepričan je tudi, da si ne bo nihče drznil kršiti povsod veljavnega parlamentarnega načela o verifikaciji mandatov.

Končno je posl. Predavec izjavil zastopnikom lista, da niso prišli v Beograd, da bi začeli borbo proti srbskemu narodu, temveč edino le iz razloga, da začno boji proti sedanemu režimu in da ga čimprej vržejo. Prepričan je tudi, da je v srbskem narodu še toliko težkavih sil, da se bodo odstranile vse zadržke v sedanjem momentu.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Poslanec Predavec je dalje izjavil novinarjem, da je bil sklep vodstva HRSS odobren v popolnem soglasju s strankinim predsednikom Stjepanom Radičem, ki je bil o vseh podrobnostih in poročila točno obveščen.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Današnja parlamentarna situacija stoji v znaku prihoda radičevcev v Beograd. Prihod Predavca je pomenjal popoln preokret v razvoju sedanjih notranjopolitičnih dogodkov. Blok je resnično postal gotovo dejstvo. Vest o prihodu Predavca je v prvih dopoldanskih urah pomenila prvovrstno senzacijo v našem parlamentarnem življenju. Radikalni krogi so ostali vse dopoldne precej rezervirani, vendar je opaziti živahno gibanje, da se ustanovitev bloka v zadnjem momentu na kak rafiniran način prečči.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Danes ob 7. zjutraj je prispel v Beograd podpredsednik HRSS posl. Ivan Predavec. Njegov prihod je takoj dopoldne izval v parlamentarnih krogih neobičajno veliko pozornost. Ugotavljajo vsi, da se je s tem parlamentarna situacija popolnoma spremenila in da so sedaj vsi, zadnje dneve razširjeni pesimistični glasovi bili zadnji poskus radikalne stranke za preprečitev sestave opozicijskega bloka.

Posl. Ivan Predavec je sedaj ob 12. sprejel v muslimanskem klubu zastopnike domačega tiska ter jim dal zelo obširno poročilo o stališču HRSS napram Beogradu in o sklepih, da pride gotovo število radičevcev v narodno skupščino. Posl. Ivan Predavec je med drugim vsakemu dopisniku, kakor tudi ostalim izjavil,

da je Hrvatska republikanska sejijska stranka na svoji nedeljski konferenci v Zagrebu soglasno sklenila, da se podpre ustanovitev opozicijskega bloka in da da bloku primerno število poslancev na pomoč. Mi smo spornozumno z JMO in SLS sklenili, da damo bloku na razpolago vsa naša sredstva. Na tej seji HRSS je bil odobren soglasno brez vsakega ugovora sklep, da podpremo akcijo bloka.

Posl. Predavec je odločno zanikal vsa poročila listov, da ni bil sklep vodstva odtidi v Beograd sprejet soglasno in da so na seji vladala velika nasprotstva, oziroma načelne difference.

Sklep o prihodu v Beograd je bil soglasen, je večkrat ponovil poslanec Predavec, priznal pa je, da so se pojavila med razpravo o tem vprašanju na sestanku nekatera nasprotja. Na podlagi sklepa so takoj vsi navzoči poslanci HRSS izročili strankinemu vodstvu svoja poslanska pooblastila razun 10 do 15 poslancev, ki so bili pooblastila pustili doma.

Borzna poročila.

Zagreb, 6. marca. Sprejeto ob 13. — Devize: Curih 13,90—14, Pariz 32,70—32,70, London 34,50—34,50, Dunaj 0,1132—0,1152, Praga 231,50—234,50, Trst 342,50—345,50, Newyork 79,75—80,75, Budimpešta 0,125—0,155. — Valute: dolar 79—80, napoleondor 306—315.

Effekt: 7% invest. posoj. 80—84, 2½% drž. renta za ratno štetu 175—180, Ljubljanska kreditna 235—375, Centralne banka 70—73, Hrv. eskomptna banka 107—169, Kreditna banka, Zgb 148—149, M. potekarna banka 87—89, Jugobanka 136—139, Praštediona 1040—1050, Slavonska banka 106, Eksploatacija 132,5—142,5, Sečera, Osijek 1460—1480, Ista d. d. 87—59, Nihaj 125—130, Gutman 1600, Slavek 775—825, Siavonija 160—165, Strojne tov. 160, Trboveljska 735, Union, paronavi 1025—1075, Vevče 180—185.

Ing. F. Stofa:

Brezmotorno letalstvo.

Konec.

Oglejmo si sedaj dosežene uspehe v letanju na brezmotornih letalih. Eden prvih, veliko pozornost vzbujajoči polet je bil oni že omenjeni leta 1911 letalca Wrighta. Trajal je devet minut. Uporabljal je pa za držanje ravnotežja avtomatični stabilizator. Brez tega se je mogel držati v zraku največ 72 sekund. V Nemčiji so že leta 1913, spoznali, da vsebuje stabilizator kompliciranost prenesli krmarenje v krila in stem kljubovali, enako piču zračnim sunkom. Leta 1914 se je že posrečilo pri vetru 15 m/sek. nekaj časa držati na ta način letalo v ravnotežju. Leta 1916 se je posrečilo tri in pol minute trajajoči polet s plovnikom pri vetru 8-10 m/sek. Posebne uspehe je pa prinesla povojna doba, to je leto 1920, 21. in posebno leto 1922, ko so se začeli zanimati širši krogi za brezmotorno letalstvo in ko so graditelji in piloti na prirejenih tekmah imeli priliko pokazati rezultate svojega truda.

V letu 1920, ko je brezmotorno letalstvo začelo zopet intenzivnejše živeti, so se posrečili poleti, ki so trajali 28, 32, 75, 142, 150 sekund ter so premerili daljave od 315 do 1800 m. Pri 150 sekund trajajočem poletu je zarisalo letalo obliko številke osem ter se dvignilo nad izhodišče. Naslednje leto je prineslo boljše rezultate. Že s polzniki z visočim letalcem so dosegli

polete do 90 sekund, polzniki in plovniki pa dobro daljše polete. 150 sekund iz prejšnjega leta je bil prekoranec s 170 sek.; pri tem je napravilo letalo pot 1900 m. Kmalu na to z istim enokrovnikom tudi ovinek 200 stopinj. V avgustu in septembru tega leta so pa dosegli letalci Martens, Klemperer in Harth nove uspehe in rekorde. Najprvo Martens s 5 1/2 minutami, ker je opisal dva polna kroga in preletel 3,5 km. Nato Klemperer 13 in pol minut in 7 km, s čemer je prenesel Wrightov rekord iz leta 1911 na Nemško. Pet dni kasneje zopet Martens 15 1/2 minute in tedaj kasneje Harth 21 1/2 min. Klemperer je uporabljal enokrilca polznika, Martens enokrilca polznika, ki je pa imel že plovniške primise, torej nekaj prehodnik, Harth enokrilca plovnika.

Vse te uspehe je pa presejlo leto 1922. Vzbudili so posebno pozornost vsega sveta. Tekme na Rohnu so trajale ura in pol od 9. do 24. avgusta. Priglasilo se je za to tekmo 53 letal. 38 eno- in 15 dvokrilcev. Doseženi uspehi so izvali veliko navdušenje. Vseh poletov je bilo 170. Manj kot eno minuto trajajočih je bilo 70, eno do dve minuti 56, dve do pet min. 19, pet do deset min. 10, en polet je trajal 17 min., eden 20 min 15 sek., eden 20 min. 27 sek., eden 26 min. 36., eden 66 min., eden 78 min. 30 sek., eden 2 uri 10 sek., eden 3 ure 10 min. V avgustu je Martens z poletom 66 min. prekoranil več kot trikratno rekord iz l. 1921. Pri tem je letel celih 53 do 108 metrov nad izhodiščem, kar je osmice po zraku. Po 66 minutah je prispel

zopet na zemljo, 9 1/2 km oddaljen od izhodišča ter 500 m pod tem.

Že drugi dan, 19. avg. je bil ta rekord presežen po Hentzen s poletom 2 ur in 10 sek. Dosegel je 100-200 m višine: nad izhodiščem, se na tej držal nad 200 m, uro ter se nato spustil v ravni črti proti zemlji in pristal 10 km od izhodišča.

Razmeroma velike uspehe in rekorde je prinesel zadnji dan, 24. avgusta. Ta dan je Hackmack ostal v zraku 1 uro, 3 min. in 30 sek. Martens je letel 26 min. 36 sek. Vrhunec vse tekme je pa dosegel Hentzen, ki se je dvignil nad 200 m, uro popoldne v zrak in tri ure in 10 min. v dolžini 300 m. Višine nad izhodiščem. Ta uspeh je izvalil takrat po vsem svetu veliko pozornost in vsi svetovni časopisi so o tem več ali manj obširno poročali. Interesantno je tudi, kaj so si nekateri čistoiki predstavljali, da je bil mogoč tak uspeh. Tako n. pr. se je čitalo v franc. časopisu, da imajo letalci namazan obraz z moko kemično snovjo, s katero postane koža zelo občutljiva za najmanjšo sapico. Dobe torej piči čut. Sploh so bili ti uspehi velika senzacija.

Po končani of. tekmi, dne 25. avg. se je dvignil Fokker (iz Amsterdam) s pasazirjem, tako, da je ta 13 minut trajajoči polet prvi s sopotnikom na brezmotornem letalu. 17. sept. si je neki Amerikanez izposodil letalo ter izvršil polet dveh minut petdeset sek. Sploh so se vršili še pozneje posamezni poleti v športne in študijske svrhe. Martens n. pr. je hotel celo preseči Hentzenov rekord, moral je pa radi meghe po

1 uri 5 min. pristati. V Franciji se je vršila trsko leto tudi tekma. Začela se je 6. avg. ter se je javilo 50 letal. Rekord priveditve je dosegel 20. avg. Douchy s poletom 9 min. En letalec se je smrtno ponesrečil. Tekma na Angleškem je privabila sedem letal ter se je vršila v oktobru. Prvi je nastopil Fokker, ki je svoj rekord 13 minut v Nemčiji zvišal na 37 min. Letalec Raynham je dosegel pri četrtem poletu 11 1/2 min. pri šestem 1 uro, 35 min. 21. oktobra je prekoranil letalec Maneyrol nemški rekord za več kot 10 min. Ostal je na svojem posebnem tandem-enokrilcu (dve krili eno za drugo) 3 ure, 21 min., 7 sek. v zraku ter plul v krogu 500 tih metrov.

Rezultati teh tekem so pokazali, da je let v resnici povsod mogoč, torej, da ni samo slučajen. Skoro vse letalske firme so se začele baviti z brez. letali izrabljajo izkušnje, dosežene na lanskim tekmah za letošnje tekme. Že se je oglašil iz Francije nov rekord človeka-piča. Barbot je ostal 8 ur 36 min med nebom in zemljo.

Dosežki je bil plovni let vezan na pravih hribovitih teren. Na položnem griču so širje močje z vrvmi spravili letalo v zalet. Iščemo se pa že sredstva in navesti to odvisnost odstraniti s tem, da bi se s primernimi pripravami tudi z ravnine, povsod moglo pognati. takorekoč izstreliti letalo ali pa z ugradbo majhnih, lahkih kratak čas mnogo sile oddajajočih motorjev. V to svrhu se že priporoča Statax-motor s 7,6 KS. ki tehta s propelerjem vred samo 8 kg. Nekaj podobnega je francoska znamka Violet z 6 KS in 7,8 kg.

Z ugradbo takih motorjev v plovniške hočejo iste prilagoditi tako, da bi ne bili odvisni od pokrajine ter bi bili čilji lažje dosegljivi. Motorna sila naj letalcu tudi pomaga lažje premagati neuprijetne zračne toke in sunke. Da-li se bo ta tip motorja obnesel, bo pokazala izkušnja. Manjka mu lastnosti, ki bo mogoče najbolj potrebna, da se da motor lahko vsak čas v letanju zagnati in ustaviti. Z ugradbo takih motorjev seveda ne sme trpeti ne dosedanja konstrukcija plovnika in tudi ne njegovo izpopolnjevanje; ostati mora to kar je: letalo, ki izrablja energijo namliniga zraka.

Tudi polzniki dobe male motorje ter se na ta način spremene v mala motorna letala, ki bodo služila v glavnem interesantnemu športu. V ne prav daljni bodočnosti bo tako letalo naobrti tako razširjeno, kakor danes dvo- ali motorno kolo.

Na vsak način imamo pričakovati letos, na polju brezmotornega letalstva in letalstva kot novega športa važne rezultate in uspehe notranjega dela, dela v delavnici in ob študijski mizi v mesecih zime, potem, ko so se vrnil graditelji, turetki in praktiki ter letalci z izkušnjami lanskega leta.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Rešimo šolski tabor!

Boleči ž-n:

Mati in hči.

Bilo je okrog desetih zvečer. Naveličal sem se bil sedeti spodaj v gostilni, kjer je dremalo par gostov ob vinu, a za družbo, ki je sedela v kotu pri kar tah, se nisem zanimal, ker mi karte ne ugajajo. Prečital sem novice v »Narodu«, obesil časopis na kljuko in odšel v kuhinjo.

»Mama,« sem poklical.
Sedela je na svojem stolu, ki je bil pomaknjen v kot za gredenco in zdela se mi je, da tudi dremuje, ker se ji je bila povsila glava na prsa.

»Mama,« sem ponovil.
Dvignila je glavo:
»No!«
»Ah, ta prokleti dolgčas! — Kje je Magda?«

»Odšla je v svojo sobo. Greš gori?«
»Spať pojdem.«
»Rano je še. — Ona še ne spi. Pojdi, ji boš delal družbo!«
»Eh, mama, da bi že skoro mogel proč! Nimam več obstanke tu. Vse je

tako strašno dolgočasno, tako prazno, pusto — — —

»Nervozen si in nestrpen. Pojdi k njej, se bosta kaj pomenila.«
»Same žalostne povesti. Kot da se je vse zaklelo proti meni.«

Mojih zadnjih besed ni čula več. Povesila je zopet glavo in — zadržala.

Okrenil sem se in odšel skozi vežo na vrt. Zunaj je bila noč. Pogledal sem v nebo, po katerem so se vlačili temni oblaki. Nekaj težkega je ležalo v tem nočnem zraku in zdela se mi je, da se vlepa na mojo dušo in jo tiska k tlom.

Stopil sem okoli vogla do stonice, ki so vodile v stanovanje. Stari pes Nero je skočil proti meni, da je mučno zaržljala veriga, na katero je bil priklenjen. Spoznal me je, stresel veliko glavo in se zavlekel na svoje »čišče«.

Na vrhu stopnje sem se ustavi, ker sem se domislil bogvečesa, potem pa sem vstopil. Iz predsobe na levo so bila vrata v sobo, kjer sta stanovali mati in Majda, a ona naravnost, so vodile v sobo za služkinje.

Potrkal sem in vstopil. Majda je sedela na divanu in pregledovala album.

»Kaj delaš?« sem vprašal.
»Prodajam dolgčas.«
»Tudi ti?«

Vzdignila je. Primaknil sem sto in sedel poleg nje. Spogledala sva se. Ona je zaprla album in ga položila poleg sebe.

»Reci mi, kaj naj vse to pomeni, te slutnje, te slutnje...« je vprašala iznenada.

»Ah, stara pesem, te tvoje večne slutnje me že dolgočasijo.« Vsta sem in stopil proti vratom.

»Zakaj si tak?« In stopila mi je nasproti.

»Kakšen?« sem vprašal malomarno.

»No, tak, — brezsrčen si z menoj!«

»Misliš sem, da bo vse dobro, kadar boš zvedela vse. Zato sem končno priznal, samo, da bi bilo konec tvojim slutnjam. No, sedaj nimam več kaj priznati, a tvoje slutnje so na dnevnem redu.«

»Bojim se za te.«

»Čemu: Ha, ha, smešno — bojim se zate! Prosim te, pokaži mi ona-le vrata, naroči mi, naj se ne vrnem več in videla boš, da bom odnesel s seboj vse tvoje zle slutnje, strah...«

»Prepozno! Ne morem več!«

»Ne moreš? O, prav lahko! Samo zapovej, in po ko'ernih se bom izplazil iz teh posvečenih prostorov. Pokoren ti bom, kot pes svojem gospodarju in blagovolj trenutku, ko sem prikrakal stopil v tvojo sobico. Se še spominjaš? Prav tako, kot nocoj, je gorela pod stro-pom električna luč, da je tisti večer svetila prežarko. Tebi in meni, da, nama obema je bilo presvetlo. Zato si zasenčila žarnico z rdečkastim senčnikom. Od takrat je vsaki večer bila polna sobica prijetno-mračne svetlobe. Prav tam — le na onem divanu sva sedela in govorila, sanjala o sreči. Lepo je bilo. Takrat nisi ničesar slabega s'utila, ker je bila tvoja duša polna sreče, srce polno najljubšega ujanja.

In ko sem ti izpovedal vse, ko sem ti govoril o svoji nesreči, si se poglobila sama vase in meni je postalo dolgčas.

Morda bi bilo bolje, da bi ti bil ono za-močal.«

»Da te ne ljubim, bi me ne skrbelo. Tako pa se bojim zate.«

»Lepo je to. A lepše bi bilo, da se odkrižaš skrb in da me samo ljubš.«

»Zakaj se nisva poprej spoznala.«

»Kdaj?«

»Pred vsem tem, kar si mi priznal.«

»Čemu?«

»Bil bi samo moj, tako pa, saj veš, saj razumeš, ona je vmes!«

»Ne dotikaj se tega, ker bi ti morda pobegnil, ako bi govorila o njej. Ni-mam, nočem imeti več žene!«

»A vendar je tvoja žena,« je udarilo trdo v mojo dušo.

»Zakaj me mučiš, Majdica?«

»Pomiri se dragi. Ljubim te in tvo-ja ostanem, pa naj se zgodi, kar hoče!«

»Hvala ti. Kako si dobra, ti moja zlata Majdica!« privil sem jo k sebi in jo gorko poljubil.

Vendar niso hotele z njenega obra-za one strašne poteze, iz katerih sem bral črno skrb.

(Konec prihodnje.)

Potnika

za Hrvatsko in Slovenijo, ki je v mestih in na deželi dobro uveljavljen, 1886 velika tvernica. Potniki krtčarske stroke imajo prednost. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod št. 169, »Savjestan 1659«.

Naznanilo!

Podpisani naznanjam slav. občinstvu, da sem popolnoma prenovil in povečal svoj higijenični brivski salon v hotelu Slon, Ljubljana, Dunajska cesta v veži levo, ter se priporočam.

Rudolf Jurman
brivski mojster

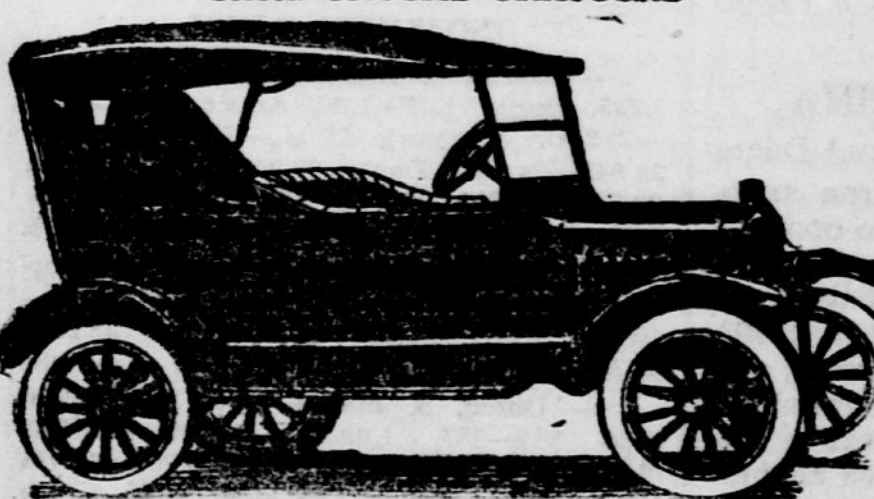
Kakršen gospod, tak sluga.

Burka iz vojaškega življenja v enem dejanju. Igra se na odrih po deželi z največjim uspehom.

Dobiva se v Narodni knjižarni v Ljubljani.

Cena 10 Din.

Lincoln Ford Fordson
CARS-TRUCKS-TRACTORS

DNEVNA PRODUKCIJA 10.000 VOZOV.

MODEL 1924
večji hladilč, električno svetlo, samopogon in trebilo. — Razstavna in nadomestna platšča z enim rezervnim platščem. — Nova stroha brez oporo, nagnjeni vetrobran. Kompl. orig. orodja.

Teža 750 kg — Cena ca. Din 52.000 —

postavna Ljubljana na podlagi današnjih kurzov in tarif.

AMERICAN MOTORS, LTD.

(K. ČAMERNIK & KO. — BAREŠIČ & SABEC)

Dunajska c. 12. LJUBLJANA Telefon št. 477.

Obnovi'e naročnino!

Pisalni stroji, potrebšline
mekanična delavnica
(po raviljalnici)

L. BARAGA, Ljubljana,
Solenburgova ulica 6-1.

Končno sem našel
prevereno blago po najnižjih
cenah pri
A. Šinkovic nasl. K. Šoss
Ljubljana, Mostni trg 19
Tam se vrši INVEN TURNA PRO-
DUKCIJA.
Vsakdo naj postane
Garantiram, da bo zadovoljen!

Gomaufovo
je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini
do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo
intenzivnejšo barvo. Cena zvožku Din 3.—
Raspodija društvo

»Vrtnarska šola« v Kranju.
Sedna seloga: Hermansky, Kosiha, Urbanic in droge-
rija »Adria«.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
30 para. — Najmanjše
pa Din 5.—

Prodaja Dobra harmonika »Zechner« na tri tone, se prod. — Kolodvorska ulica 26/II, desno (Slov. fic) 1662 Kompletna oprava za trgovino se prod. za 2500 Din. Prikladna tudi za modistinje. — Naslov nove uprave »Slovenskega Naroda« 1610 Ku'm Otroška posteljica iz medi (Messing), kom-pletna, se kupi. — Na-slov nove uprave »Slov. Naroda« 1651 Službe Gaterist, samostojen, išče stalno mesto; najraje na deželi. — Pisemne ponudbe pod »Dobra moč/1663« na upravo »Slov. Naroda«	Stenografinja z veliko prakso, išče me-sta. Ponudbe pod »Steno-grafinja/1640« na upra-vo »Slov. Naroda« Inženjer-kemič, diplomiran, z dolgoletno prakso v tu in inozem-stvu, s prvostopsnim pri-poročilom, išče mesta v obratu ali laboratoriju. — Ponudbe je poslati na upravo »Slov. Naroda« pod »C R/1629« Potnik, poznavašče razmere in jezike v Italiji in Jugo-slaviji, verziran v žitu, moki, strojni in elektro-tehnični stroki, uporaben tudi kot organizator pod-jetja, išče službe. — Do-nosi pod »Iniciativen 1626« na upravo »Slov. Naroda« Nezrečničnik Proda se eno-nadstropna hiša v Rožni dolini, z dvema stanovanjema in vsemi pritliklinami ter velikim vrtom; stanovanje enen-tualno takoj na razpolo-gu — Naslov nove upra-ve »Slov. Naroda« 1661	Kupim moderno vilo v mestu Ljubljani za eno družino. Plačam takoj. — Naslov nove uprave »Slovenskega Naroda« 1638 Štiri vile vse s prostim stanova-njem in VEČ DRUGIH HIS v Ljubljani in oko-lici ugodno naprodaj. — Več pri Prvem društvu hišnih posestnikov — v Ljubljani, Sodna ulica 4 ali pismeno. 1656 Stanovanja Meblovana soba s souporabo kuhinje se odda takoj zakonskemu paru brez otrok. — Na-slov nove uprave »Slov. Naroda« 1655 Posojila Posojilo 40 do 60.000. dinarjev iščem za takoj proti vknjižbi na posveto na prvem mestu in dobrih obrestih. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Dolarji/1657«	Razno Polenovka, namočena, se dobi vsak petek — pri trvdki Fr. KHAM, Ljubljana, na-sproti hotela »Union«. — Dobi se tudi med ted-nom. 1014 Popravila svilenih klobukov, čepic in slaminikov po najno-vjših oblikah — Izvršuje — Modni salon Stuchly, Maške, Zidovska ulica 3, Ljubljana 1383 Nova pošiljatev ribjega olja, zajamčeno pristnega, naj-boljše norveške znamke, dosepla — Lekarna Ba-karčič, Karlovska cesta št. 2. — Direktni import iz Kristijanije. 1232 Zaloga klavirjev in pianinov najboljših tovarov Bö-sendorfer, Czapka, Ehr-har, Hözl, Schweigho-fer, Original Stingl itd. Tudi na obroke! — Jer-ca Hubad, roj Dolenc, Ljubljana, Hilsbergerja ul. št. 5 30	Upravo lista (revije) sprejemni pocer-ni. — Ponudbe pod šifro »Ugodno/1615« na upra-vo »Slov. Naroda« POZOR! PEKARIJI Diamant tvornice Hauser in Sobot-ka, Dunaj, Stadlau, pekarski sladni ekstrakt, je najboljši pekarsko sredstvo ter prekaša vse ostale dosežene nado-mestke — Čuvajte se slilnih potvorh, naj bo prašek ali tekočina! Za-hteвайте samo originalni »Diamant!« — Glavno za-stonstvo za Jugoslavijo: Edvard Dužanec, Stross-maverjeva ulica br. 10, Zagreb 12961 Znižane cene za otroške vosečke ki se dobijo direktno v domači tovarni otroških vozličkov in dvokoles — »TRIBUNA«, F. B. L. Ljubljana, Karlovska ce-sa št. 4 — Istotam se dobijo po znižani cenii nova dvokolesa, mali po-možni motorčki, šivalni stroji in pneumatika, ter se sprejemajo v polno popravilo za emaliranje in ponikljanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. — Pro-daja se tudi na obroke. 1480
--	--	---	---	--

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“!

Ravnokar došli najnovejši
pariški in dunajski modni listi
za spomladansko sezijo.

Priporoča

Narodna knjižarna, Ljubljana

Prešernova ulica 7

Prodajam

vsled novo došlega blaga in povišanja dinarja
vse blago po zelo nizkih cenah.
Sukno, hlačevina, plavine, oxforde
in vse vrste belo blago najboljše kakovosti
tu- in inozemskih tovarn.

Krojači poseben popust!

IVAN KOS

LJUBLJANA
Sv. Petra cesta

SISKA
Celovška cesta 2